

Mekana mête yi Pol këtima kénje botu be Rom

Mekana mête yoko, yo Pol, mo tomun Yesus Krist kete yo.

Pol ke lepo ke moy mekana mête nde, Kimo Tom Njambiyé bénja bomo hene ke to meneti. Njambiyé yeti ke baka njoka bomo na. Nyé Njambiyé Beyuden ko botu bete be yeti Beyuden baka. Pol ke tedye sendi nde, bomo hene botu be mebeyo. Njambiyé pési nde, mumo me ne ngbeñ ke mbombu wene wule ndi ke tikina temo te yi mo te tike ke yi Yesus kék. Pol ke kè mbombu yi tedye teri mumo te ε jaðye ne kóko kó.

Wuse yakama baka mekana maka ke meñgabiye yitan jo wete:

1. Bomó hene jósidya ke mbombu Njambiyé (kumte 1-3).
2. Njambiyé pési nde, mumo me ne ngbeñ ke mbombu wene wule ke tikina temo te yi nyé nò ke yi Yesus Krist kék (kumte 3-5).
3. Ngé mumo ñe sañgwate bené Krist ke soñ nè ke womiya ne, Njambiyé ke pupudye mo te (kumte 6-8).
4. Kasi keskere temo te yi kandó Isarayél (kumte 9-11).
5. Jongwe bekriten: Keló mëyasi yi nyé Njambiyé luksa (kumte 12-15).
6. Mekwadya me bekriten bénjanjwé ne nje te yin? (kumte 15-16).

¹ Yo mi Pol, bala Yesus Krist, Njambiyé jébama mi, né mi bëe mò tomun, tòke mi nde, mi békì wené, né mi lèpi Kimò Tom nè. ² A kpoma Kimò Tom te ke metu te yi mbombu nè nje botu bëe punja mélépi méné nda yi bo kétima ke pupuna mékana méné ké. ³ Kimò Tom te lèpi kasi Mónó wené, Nyangwe Kumande wusu Yesus Krist. Ke téri te yi mumò, nyé nday Davit, ⁴ ma ke yi Sisin, Njambiyé tedya nde, nyé Mónó wené ke misi më bomò hène komé nyé womiya nyé ke njoka bëmuñ, tonjé sendi nyé nè ñgungudye ké. ⁵ A kwañma nè nyé yí kelò ñgikwa nè wuse, kénje wuse nda botu tomun ke mékandò hène, né bo jay Kimò Tom, tikò temò ke yi Yesus Krist, né dínò dyené bù luksa. ⁶ Wuné sendi ke njoka botu bete. Njambiyé jébama wuné, né wuné wokuna nè Yesus Krist. ⁷ Mi kéti mékana maka kénje wuné botu bëe Njambiyé hène bë diye ke Rom baka. Njambiyé ke kwadyé wuné nè temò nè hène. A jébama wuné, né wuné bëe botu bëne. Njambiyé Sañgwe wusu nè Kumande Yesus Krist kél ñgikwa nè wuné, nyé sendi wuné téte.

Temò Pol ke yotu bekriten bë Rom

⁸ Mi ke kande pa nyé Njambiyé wombe wosoko këto yun hène nè dínò Yesus Krist, këto bo ke yekidye nda yi wuné tike nè temò ke yi Njambiyé ke to mëneti hène. ⁹ Mi ke kelò Njambiyé mësay nè temò mbe hène, pele Kimò Tom te yi bënjé Mónó wene ké kë no. Njambiyé wombe ke duwë nde, yasi te yi mi lèpe ké, gbakasi, yo nde, mi ke take wuné mëngimò hène komé mi ñgwëta nè nyé ké. ¹⁰ Mëngimò hène komé mi ñgwëta nè

Njambiyé ké, mi díya nyé nde, ñge nyé kwadýe, a má bute nje yey nyé mi, né mi kë bëej wuné. ¹¹ Temo mbé déke ne pérépé nde, mi kén bëej wuné, né mi kwañdyé yinja yasi te yi Kimó Sisiñ nyá mi ké nyé wuné, né wuné bëe ne détì ne ñgbíngim. ¹² Ma yo nde, mi jéki kë pe yun, né wuse sañgwa, baka ke nyé bësö détì, baka ke nyé sendi bësö détì. Yo ta wule ndi ke kiya tikina temo te yi wuse hëne tike ke yi Njambiyé ké.

¹³ Wuné njón, mi díkima pësö nde, mi ta kë bëej wuné wëtë yesö. Mi yeti ke kwadýe nde, wuné ndékimançgwé yo na. Ma yasi wëtë, kumó ndana yinja meyasi ke diki petö mi. Mi kwadýa kë pe yun, né mesay mëmbé wum mëmbumö ke njoka yun nda yi yo wumé nö sendi ke njoka yinja mekandö ké. ¹⁴ Yo nde, mi yâkañgwé kë lëpö Kimó Tom nyé botu bête bë yeti Beyuden baka, kë lëpö sendi nyé botu bête bë yeti ke duwë joñgwé baka. Mi yâkañgwé kë lëpö nyé botu bë duwá yasi, kë lëpö sendi nyé botu bête bë yeti ke duwë yinja baka. ¹⁵ Yo détë, temo mbé déke ne pérépé nde, mi kén kë lëpö Kimó Tom te nyé wuné botu bête bë díye sendi ke Rom baka. ¹⁶ Mi yeti ne njón lëpina Kimó Tom na, këto yo ñguñgudýe te yi Njambiyé joñgwé ne botu bête bë yeti temo këte baka, Beyuden díj nje bë botu bête bë yeti Beyuden baka. ¹⁷ Kimó Tom te ke tedye nda yi Njambiyé kelé nde, mumö bëki ne ñgbëej ke mbombu wene ké. Mumö bëki ne ñgbëej ke mbombu Njambiyé ndi ne nje tikina temo ke yene. Yo nda yi yo ketinaté ke mekana me Njambiyé nde: <Mo te yi Njambiyé si pësö

nde, a mε nε ηgbεη kε mbɔmbu wene kɔ ta jy
ndi nε nje tikina temo te yi nyε tike kε yene kέ. >

Bomo hene ne mejɔss ke

mbɔmbu Njambiyε

¹⁸ Njambiyε kε tedye ηgambi nε wule kε dyoɓɔ sungwε nε bomo hene te be payε nyε, kelɔ kwalo kɔtu mɛkele hene yí mbasɔ nε gbakasi baka. ¹⁹ Njambiyε kelma dete, keto bomo yakama duwε nde, a kete, keto meyasi mete yi tedye dete kέ kε bεηna nε lonجو lonجو kε misi man, keto a sima tedye bo yo. ²⁰ Gbate, mumɔ ti yaka bεηε Njambiyε nε misi na. Ma ko dete, bomo kε kaŋε misi bεηε nε meyasi mete yi nyε kusuma kε ηgimɔ te yi nyε kusuma nε mboko kέ. Bo kε bεηε nε nje te yite nde, a nε ηguŋgudψ te yi diyε kpo nε kpo, bεηε sendi nde, nyε kete gbate. Dete, kinε mumɔ wete nε wete yakama lepɔ nde, a kinε mejɔss na, ²¹ keto bo ma duwε dukwε nde, Njambiyε kete, ε bo yɔkwε diyɔ kinε sombile nyε nda yí bo yâkaŋgwε kelɔ nε Njambiyε kέ na. Bo t̄i nyε nyε wosoko na. Metake man kpalma nje kɛ ndi kε lem meyasi. Dyano kpalma nje duwε kε metemɔ man, ε yitil nje namɔ yo nε pitik. ²² Bo dikima dñŋgwε bεti take nde, bo botu be dyano, ase nde, bo kpalma nje bε belem. ²³ Nε nde, bo sômbila meluksa mε Njambiyε te ε ti gwáki kɔ, bo kpalma tikɔ yite nε nyεk kpalɔ kelɔ yekambyε mumɔ te ε gwe kɔ kanɔ yo. Bo kelma yekambyε bεnɔn nɛ yi gbele bεnyamɔ nɛ yi bεnyamɔ bεte be dñlma dñlmaŋgwε baka kanɔ sendi yo.

24 Yo kēto te yite yi Njambiyē kinma nē bo kelō nde, bo nyēki bo ke kelna mēkele mē memi bēngwē beya mēwoōbō mē temō yan, nē bo nē nguru wan wuŋgwē yotu yan. **25** Bo kpalma tīkō gbakasi te yi Njambiyē punja nyē mumō kē, nyē bo ke ja. Bo kpalma kānō kelō mēsay nyē meyasi mēte yi nyē kusuma kē, tīkō nyē, mō te ε kusuma yo kō. Ma yo nyē yi bōmō yākaŋgwē lukse kpo nē kpo, *amen.

26 Yo kēto te yite yi Njambiyē kinma bo kelō nde, bo bēki nē beya mēwoōbō mēte yi wuŋgwē nē yotu yan. Yori nē nde, boma dīy bēne bembam nda yi Njambiyē kombila kē, boma nē boma mē kpalō dīyō tandē yan. **27** Dete sendi, bembam tikima dīyō mbam bēne nyari nda yi Njambiyē kombila kē, ε koŋgwē nyiŋs bo yotu, bembam nē bembam mē kpalō dīyō tandē yan kelō yasi te yi nyē njōn tandē yan bembam. Bo saŋgwama nē pōnsi ke yotu yan yi yakama nē bo bēngwē yasi te yi bo kelma yí jatidye kol ke beya nje.

28 Ma nda yi bo tī kwaduyē duwē Njambiyē kē, ε Njambiyē kīnē bo kelō nde, dyanō dyan bēki kōtute yí kelō nē yasi te yi mumō ti yaka kelō na. **29** Temō yan tondunate nē kwalō kōtu mēkele hēnē nē kwalō beya yasi hēnē. Yo sendi tondunate nē kwalō nyēna temō hēnē ke meyasi mē meneti nje bū kwalō likisi hēnē. Bo nē nyāŋgwē temō budiyate. Metake mēte yi wona bōmō sima tondo sendi ke temō yan. Dyanō te yi metandō nē yi mēsebila nē yi sōsō sima tondo sendi dete ke temō yan. Bo botu be

sókwa numbu, ³⁰ botu be kutu nè botu be paye Njambiyé. Bo botu be janji nè botu be mbeno. Bo botu be bendidye yotu nè gbelate. Bo sendi be mbendó be kusuna jónja beya medyano yí keló nè beya yasi. Bo bónó be mbando sungwé nè besangwé ban nè benyangwé ban. ³¹ Bo kine dyanó na. Bo ti tónjukwé meyasi mete yi bo si kpo ké na. Bo kine mékwadya ke temó na, bo ti gwáki ñgwéte bésó na. ³² Bo ke duwe dukwé nde, botu bête be kelé njel mëkele nda yite baka yákangwé sangwa nè sɔŋ. Ko dete, bo ke kë mbombu yí keló njel mëkele nda yite. Ma yeti ndi nde, bo ke keló mëkele mete na, yasi wëte, bo ke tongidye jayé sendi botu bête be kelé beya mëkele mete baka.

2

Kasi pesina josi

¹ Ma dete, wé mo te ε jöse bésó kó, ko wé békí nda, wé ti yaka lépo nde, wé kine mejósó na, keto wé ke jöse bésó, kpaló nje keló ndi kiya meyasi mete yi bo kelé ké. Dete, wé ne ñguru wó ke keló nde, lepi bâl ke to yo. ² Ma wuse ke duwe nde, Njambiyé jósa botu bête be kelé dete baka ne to te ne ñgbenj. ³ Wé mo te ε jöse botu bête be kelé dete, kpaló keló ndi nda bo kó, 'wé táká ka nde, wé ta diyo ke josi Njambiyé? ⁴ Yite nde, 'wé yélkwé Njambiyé keto nyangwé ñgikwa te yi nyé kelé nè wé ké? 'Wé yélkwé sendi nyé, keto a ke gbiso wé? 'Wé yélkwé ka nyé, keto a ti pónsa wé nedó na? 'Wé yeti ke duwe nde, Njambiyé kél ñgikwa nè wé dete, né wé yeñsa

temo na? ⁵ Ma temo yo ne keskere, yo ti yaka senjo na, dete we ke kelo nde, Njambiyé wôku ñgambi ne we kwâ to te kumô ke yeso te yi njoj ne ta tusiyé ké. Yo ta be yeso te yi nyé ta tedye nde, a jôsa yasi ne ñgbeñ. ⁶ Njambiyé ta nyé mumô hene sol ñengwé mëkele mene. ⁷ Baña ñomo ke kelo tin te yi kelo kimô yasi, sa nje te yi be ne meluksa me Njambiyé. Bo sâñ sendi nde, Njambiyé tôndu bo, nyé bo jongwé te yi kine njena na. A ta nyé bo jongwé te yi kpo ne kpo. ⁸ Ma yasi wete, ke yi botu bete be lû ñyambi ne nyé beno gbakasi kutudya kpalô ñengwé kôtu mëkele baka, Njambiyé ta tedye kwana temo ne nyangwé ñgambi ne sungwé ne bo. ⁹ A ta tedye nyangwé mëbône nyé mumô hene e kele beya yasi kô, mo te ta gwe wô ñgwanjwa. Yo ta be dñj Beyuden nje bu botu bete be yeti Beyuden baka. ¹⁰ Ma yasi wete, a ta lukse tondô nyé tete nyé mumô hene e kele kimô yasi kô. Yo ta be dñj Beyuden nje bu botu bete be yeti Beyuden baka, ¹¹ keto Njambiyé yeti ke gwe mberi misi mumô na.

¹² Bomo hene be kele beya yasi kine pa duwe mëmboñga me Njambiyé te yi Moyisi ketima ké ta gwe yambile, keto beya yasi te yi bo kelma ké, yeti keto bo ti duwe mëmboñga mete na. Yasi wete, ñomo hene te be si duwe mëmboñga mete nje kelo beya yasi baka, Njambiyé ta jôse bo ñengwé mëmboñga mete. ¹³ Yo nde, Njambiyé ti pési nde, mumô me ne ñgbeñ ke mbombu wene, ñge nyé si woko ndi mëmboñga woko na. Yasi wete, yo mo te e woke kelo yasi te yi mëmboñga lepe ké, yo mbete yi Njambiyé ta peso nde, a

me ne ḥgbən̄ kε mbɔ̄mbu wene. ¹⁴ Botu bete
be yeti Beyuden baka yeti kε duwε membon̄ga
m̄ete yi Mɔ̄yisi k̄etima k̄ na. Ma ḥge bo ne
ḥguru wan diki kel̄ meyasi m̄ete yi membon̄ga
l̄ep̄ k̄, yo t̄edyā kom̄ete nde, tem̄ yan kε diki
tedye bo nde, bo k̄el̄ d̄ete, ko b̄ek̄o nde, bo yeti kε
duwε membon̄ga m̄ete na. ¹⁵ ḥge bo kele d̄ete,
bo kε tedye nde, Njambiyε nya dyano meyasi
m̄ete yi membon̄ga diye nde, mum̄o k̄el̄ k̄ kε
m̄oy m̄etem̄ man. Tem̄ yan kε tedye d̄ete,
sendi metake man kε diki ndeyε bo ho t̄ond̄ bo
b̄engwε yasi te yi bo kele k̄. ¹⁶ Meyasi m̄ete yi
d̄iyε muka s̄od̄yate kε jongwε b̄omo k̄ ta pundi
puyε kε yes̄ te yi Njambiyε ta kw̄a ne Krist Yesus
yi j̄ose ne bo k̄. Kim̄ Tom te yi mi pel̄ k̄ kε
l̄ep̄ d̄ete.

Kasi teri Beyuden

¹⁷ Ma we kε l̄ep̄ nde, we Beyuden, we ne
fibina tem̄ nde, yaŋa tí kel̄ we na, keto we kε
duwε membon̄ga me Njambiyε. We kε d̄un̄gwε
b̄eti nde, Njambiyε, nyε kpasa Njambiyε w̄.
¹⁸ Ma nduku, 'we kε duwε yasi te yi Njambiyε
kwad̄yε k̄? We kε kombile duwε sendi nembina
fan̄ kim̄ yasi te yi we yâkaŋgwε kel̄ k̄, keto
membon̄ga t̄edyā we yo. ¹⁹ Ke yo, we lépi nde,
we mo te ε ḥgb̄ose botu b̄ete be ne fibina misi
baka, we mo te ε paniyε puyc nyε baka be kε
m̄oy yitil baka. ²⁰ We lépi sendi nde, we mo
tedya yasi nyε botu b̄ete be kine dyano baka,
l̄ep̄ nde, we mo tedya yasi nyε botu b̄ete be nda
b̄engbanda baka. We lépi d̄ete, keto we kε duwε
membon̄ga, duwε meyasi h̄en̄ n̄e gbakasi te yi

diyε kε mɔy mεmboŋga mεte kέ. ²¹ Wε mɔ te ε tedye bεsɔ yasi kɔ, ma ηge ba yi wε ti tεdya sendi yotu yɔ yasi te kέ? Wε mɔ te ε pele nde, mumɔ tǐ gubu kɔ, ma ηge ba yi wε nje gubɔ sendi kέ? ²² Wε mɔ te ε pele nde, mumɔ tǐ kel wanja kɔ, ma ηge ba yi wε nje kelɔ sendi wanja kέ? Wε mɔ te ε bεne bαnα benjambiye kɔ, ma ηge ba yi wε nje nyiŋe mεmbanjɔ man bү mεyasi mεte yi wokuna ne bo kέ? ²³ Wε mɔ te ε dñŋgwε beti keto duwɔ mεmboŋga me Njambiyε kɔ, ma wε ke kpalo wuŋgwε dñŋ Njambiyε, keto wε ke yaŋgile mεmboŋga mεne. ²⁴ Yo nda yi yo ketinate kε mεkana me Njambiyε nde: <Botu bete be yeti Beyuden baka kε lεpo lεpi gbutu suŋgwε ne Njambiyε keto yun.›

²⁵ Ma ηge wε kelε mεyasi mεte yi mεmboŋga lepe kέ, yite pεsina yotu yɔ yi bembam yi bo pεsima kέ ta kame wε. Yasi wεtε, ηge wε nje yaŋgile mεmboŋga, komεte, yo mε nda bo tǐ pεsε wε na. ²⁶ Ma ηge mɔ te yi bo tǐ pεsε nyε kɔ kele mεyasi mεte yi mεmboŋga lepe kέ, 'wunε tάka ka nde, Njambiyε ti yaka jayε nyε nda mɔ te yi bo sima pεsɔ kɔ na? ²⁷ Wε, mɔnɔ Beyuden kε duwε mεmboŋga mεte yi Mɔyisi ketima kέ kumɔ njena. Bo pεsima sendi wε, ma wε ke kpalo yaŋgile mεmboŋga mεte. Ma ηge mɔ kandɔ te yi bo ti pεsi bo baka kpalo kelɔ yasi te yi mεmboŋga mεte lepe kέ, 'wε tάka nde, a tǐ pεsɔ jɔsi yɔ na? ²⁸ Yeti yasi te yi mumɔ bεnε bεnε ka misi kέ tedye nde, mɔ te faŋ mɔnɔ Beyuden na. Sendi, yeti yasi te yi mumɔ bεnε bεnε kε yotu mumɔ kέ tedye nde, yite faŋ pεsina mbam na.

²⁹ Ma bo dûkwé faŋ mɔnɔ Beyuden ke yasi te yi wule ke moy temo ne ké. Faŋ pɛsina mbam, yo mɛsay mɛte yi Kimɔ Sisiŋ kele ke temo mumɔ ké, yeti mɛmboŋga mɛte yi mumɔ kete ketɔ ké kele mɛsay mɛte na. Yo njel faŋ mɔnɔ Beyuden te mbɛte bɛ ne meluksa. Meluksa mɛte yite wúla ke yi Njambiyɛ, yeti ke yi bɔmɔ na.

3

¹ Ma dɛte, mɔ Beyuden kwáŋ mɔ te ε yeti Beyuden kɔ ke ŋge? 'Sendi, mɛpɛsina mɛte yi Beyuden kele ké káma bo ke ŋge? ² Ma meyasi mɛnɔri hene yiba kpasa meyasi ke mɛnje hene ke yan. Bosa yasi, yo nde, Njambiyɛ boŋma mɛlepi mɛne kaŋɛ nyɛ bo. ³ He ta lɛpo ba ndana ne ŋge? ŋge bɛ nde, baŋa ke njoka yan t̄i tike temo ke mɛlepi mɛte yi Njambiyɛ lɛpima ké, 'Njambiyɛ má d̄iyo kinɛ tonje meyasi mɛte yi nyɛ sima kpo ké? ⁴ Ko mbet na. Bomɔ hene dûkwé nde, Njambiyɛ lèpi ndi gbakasi, ma mumɔ hene lèpi ndi ja. Yo nda yi yo kɛtinate ke mɛkana mɛ Njambiyɛ nde: <Bomɔ dûkwé nde, we Njambiyɛ, we lèpi ndi gbakasi ke meyasi mɛte yi we lɛre ké. Sendi, ŋge wúnɛ bomɔ teme ke jɔsi, we ta kabɔ lèpi.>

⁵ Ma kɔtu mɛkele mɛte yi wuse kelɛ ké ke tedye nde, Njambiyɛ ne ŋgben. Ma dɛte, he yakama lɛpo ne ŋge? 'He kina lèpi nde, Njambiyɛ kél meyasi kɔtute komɛ nyɛ punje ŋgambi ne tedye wuse mɛbɔnɛ ké na? Ma mi ke lɛpina dɛte nda yi bɔmɔ yakama lɛpina ké. ⁶ Yasi wɛtɛ, ko yo yeti dɛte na. 'Ma ŋge Njambiyɛ kele kɔtu mɛkele, a

má nje kelɔ nan yí pesɔ ne jɔsi botu be mənəti maka?

⁷ Sendi, ja te yi mi kelε kέ ke kpalo kelɔ nde, Njambiyε tēdya ne saŋsaŋ kwā to te nde, nyε ne ŋgbenj. Yo ke kelɔ nde, məluksa mənε pūndu puyε. 'Ma dete, a ta jɔse mi nde, mi mo məbeyɔ kεto ŋge? ⁸ Ngε bε nde, mεyasi kēlnaŋgwε dete, 'yite hε kina lepi nde: <He kēl bεya mεyasi, nε kimɔ mεyasi nje pundu kεte na>? Baŋa bɔmɔ ke diki pesɔ lepi nyε ke numbu su nde, wuse ke diki lepo njel mεlepi mεte yite. Lepi ta balɔ ke to yan, bo má sangwa ne mεbɔne mεte yi yakama ne bo kέ.

Bɔmɔ hεnε kelma məbeyɔ

⁹ 'He ta nje lepo ba ndana nde ŋge? 'Wuse Beyuden kwā ka bεsɔ bɔmɔ? Ko na, kεto hε sima si tedye nde, ko Beyuden ko botu bεte be yeti Beyuden baka, məbeyɔ ke namɔ bo hεnε. ¹⁰ Yo nda yi yo kεtinate ke mεkana mε Njambiyε nde: <Kinε mumɔ wεtε ne wεtε ε kele yasi ne ŋgbenj na, ko wεtε. ¹¹ Kinε mo te ε ne dyanɔ na. Kinε mo te ε sə nje te yi duwε Njambiyε na. ¹² Bo hεnε sima jatɔ ke bεya nje. Ko bo yeti ne dεti te yi kelɔ yinɔ yaŋa na. Kinε wεtε ne wεtε ke njoka yan ke kelɔ kimɔ yasi na, ko wεtε. ¹³ Ngɔŋgεlε yan ke boŋna ne boŋsɔŋ te yi dīyε nyasε kέ. Mεdyem man, yo yí sebila bɔmɔ. Mada bεnyɔŋε ke nji mεdyem man. ¹⁴ Numbu yan tonduma ne mεkita nε mεlepi mεte yi lụ mumɔ ke temɔ nda sɔru kubu. ¹⁵ Bo nədɔ te yi kέ punjε mεkiyɔ. ¹⁶ Bo ke bεkidye bɔmɔ tikɔ bo ke mεbɔne ke mεbey hεnε te yi bo kwā kεte. ¹⁷ Bo yeti ke duwε nje te yi nyε

mumɔ tete ké na. ¹⁸ Kambina Njambiyɛ yeti nε mbet ke ḋyanɔ ḋyan na.> ¹⁹ He duwɑ nde, yasi hene te yi membonga lepe ké, yo lépi ndi nyɛ botu bete yi membonga mete njɑ keto yan baka, nε ɓomo hene dibi numbu, nε botu be meneti maka hene duwe nde, bo nε mejɔsɔ ke mbombu Njambiyɛ, ²⁰ keto Njambiyɛ ti pési nde, mumɔ mɛ nε ŋgbɛŋ ke mbombu wene, keto kelna meyasi mete yi membonga lepe ké na. Keto siya yasi te yi membonga kele, yo ndi tedya mumɔ mebeyɔ mɛnɛ.

Nje te yi Njambiyɛ joŋgwɛ

nɛ mumɔ ké

²¹ Ma ndana Njambiyɛ ke tedye wuse nda yi nyɛ pese nde, mumɔ yakama be nε ŋgbɛŋ ke mbombu wene kine kwɑ nε nje membonga na. Membonga mete yi Moyisi kətima ké nɛ botu be punja mɛlepi mɛ Njambiyɛ njɑ lepo sendi dete. ²² E nde, Njambiyɛ pési nde, mumɔ mɛ nε ŋgbɛŋ ke mbombu wene nε nje tikina temo ke yi Yesus Krist. Njambiyɛ kél dete nε ɓomo hene te be tike temo ke yi Yesus baka, keto a yeti ke nembe njoka ɓomo na. ²³ Yo nde, ɓomo hene kelma mebeyɔ, ε Njambiyɛ soŋe mɛluksa mɛnɛ ke yotu yan. ²⁴ Ma Njambiyɛ nε ŋgikwa, dete a pesima nde, bo mɛ ndana nε ŋgbɛŋ ke mbombu wene nε gbɛlate. A kelma dete nε nje mɛkolna mete yi Krist Yesus njɑ nje kolɔ nε bo ké. ²⁵⁻²⁶ Njambiyɛ tɔkuma Yesus yi nyɛ nε sadaka, na gwe punje mɛkiyɔ mɛnɛ yí soŋe nε ŋgambi Njambiyɛ ke mebeyɔ mete yi ɓomo kelma ké. Njambiyɛ sóŋa ŋgambi nε dete ke yi botu bete be tike temo ke yi Yesus

Krist baka, né bo bë ne të. A kwadysa tedye ne nje te yite nde, nyë ne ñgbeñ, këto a gbisimama kine tedye bomo mëbône ke beya meyasi mete yi bo kelma mbombu kë na. Ma ke ñgimò te yoko ndana, a ke tedye bomo nde, nyë ne ñgbeñ. A ke kwadysa diyu ndi ne ñgbeñ, peso sendi nde, baka hëne be tike temo ke yi Yesus baka me ne ñgbeñ ke mbombu wene.

²⁷ Ma to yasi te yi mumo ta bëndidye ne yotu kete kë ba we? Kine yaña wëte ne wëte na. Keto ñge? 'Keto kelna yiña kimò mëkele? Ko na. Yasi wëte, yo ndi keto tikina temo ke yi Yesus, yeti keto kelna meyasi mete yi mëmboñga lëpe kë na. ²⁸ Keto wuse ke take gbate nde, Njambiyë pësi nde, mumo me ne ñgbeñ ke mbombu wene keto tikina temo ke yi Yesus, yeti keto kelna yasi te yi mëmboñga lëpe kë na. ²⁹ 'Yite nde, Njambiyë ndi Njambiyë Beyudën siyë? 'Nyë yeti sendi Njambiyë te yi yiña mëkando na? I gbate, nyë Njambiyë te yi yiña mëkando sendi, ³⁰ keto Njambiyë ndi wëte ne wëte. Yo ndi nyë nyepo sendi ta peso nde nè botu bete be pesina nè baka be ti pésinangwe baka ta bë ne ñgbeñ ke mbombu wene ne nje tikina temo ke yi Yesus Krist. ³¹ Yike yi wuse lëpe kë, 'wuse lépi ka nde, wuse lénj mëmboñga me Njambiyë keto tikina temo ke yi Yesus? Jà, yeti dete na! Wuse ke kpalo lëpo nde, mëmboñga ne kpasa misi mesay mete yi nyë kele kë.

4

Kasi tikina temo te yi Abaraham

¹ Ma hε ta lεpɔ nde ηge ke kasi sajmbambɔ wusu Abaraham? A kwedyama ba yasi te nda ke teri te yi mumɔ? ² Njambiyε má pεsi nde, Abaraham mε ne ηgbεŋ ke mbɔmbu wene wule ke yiŋa mεkele mεte yi nyε kelma kε, ma nyε yakama bendifdye yotu. Ma ke mbɔmbu Njambiyε, yiŋa yasi te yi nyε yakama bendifdye yotu kεto te yeti na. ³ Mεkana mε Njambiyε lεpi nde ηge? Yo lεpi nde: <Abaraham tikima temɔ ke yi Njambiyε, ε Njambiyε lεpe ke yite nde, a mε ne ηgbεŋ ke mbɔmbu wene. > ⁴ Yo nde, ηge mumɔ kelε mesay, a yâkaŋgwε bε ne sol ke mesay mεte. Ke yite, bo ti nyéki nyε yo nyekɔ ne gbεlate na. Yo yasi te yi bo yâkaŋgwε nyε nyε. ⁵ Ma ηge mumɔ ti kelε yiŋa mesay dεte na, ηge nyε kpalɔ tiko temɔ ke yi Njambiyε, nyε ε pεse nde, mɔ mεbεyɔ yakama bε ne ηgbεŋ ke mbɔmbu wene kɔ, komεte, Njambiyε má lεpɔ nde, mɔ te mε ne ηgbεŋ ke mbɔmbu wene kεto tikina temɔ te yite. ⁶ Yo dεte sendi yi Davit ke lεpɔ nde, mɔ te ε Njambiyε lεpe nde, a mε ne ηgbεŋ ke mbɔmbu wene kιnε pa diyε nde, a pâŋ pa kelɔ yiŋa kimɔ mεkele kɔ ne mesosa. ⁷ Davit ke lεpɔ nde: <Botu bεte bε Njambiyε tikima mεjɔɔ man ne ηgwεtε soŋε mεbεyɔ man baka ne mesosa. ⁸ Mɔ te ε Baba Mbokɔ yeti ke lεpɔ se kasi mεbεyɔ mεnε kɔ ne mesosa.>

⁹ 'Mesosa mεte bέja ka ndi botu bεte bε pεsina baka? 'Ho yo bέja sendi botu bεte bε ti pεsinanjgwε baka? Kεto ke yi Abaraham, hε kasima nde, Njambiyε lεpima nde, a mε ne ηgbεŋ ke mbɔmbu wene kεto tikina temɔ te yi

nye tikima ke yene ke. ¹⁰ Ke yi Njambiyé lerpima nde, Abaraham me ne ḥgbey ke mbombu wene ke, 'yite a ma p̄esina ho a ti pa p̄esina na? Ke ḥgimō te yite a ba ndi dete, ko a ti pa p̄esina na. ¹¹ Ke kɔ̄nje yey, ε Njambiyé lepe nye nye nde, a p̄esinaŋgwé yi tedye nde, nye Njambiyé p̄esima nde, a me ne ḥgbey ke mbombu wene. A p̄esima nde, Abaraham me ne ḥgbey ke mbombu wene keto tikina temo te yi nye tikima ke yene ke, yite a ti pa p̄esina na. Dete, Abaraham nj̄a nje be saŋgwé ne bom̄o h̄en̄e be tike temo ke yi Njambiyé, ko botu bete be ti p̄esinaŋgwé baka. Dete, Njambiyé ta lepo nde, bo me ne ḥgbey ke mbombu wene. ¹² Abaraham sendi saŋgwé ne botu bete be p̄esina baka, yeti keto gbela m̄epesina mete yi b̄en̄ja ndi ke yotu ke na, nye saŋgwé ne baka be tike sendi temo ke yi Njambiyé k̄e n̄o mbombu nda yi nye kelma ke ḥgimō te yi nye ti pa p̄esina ke.

¹³ Ma Njambiyé kpoma nye Abaraham nde, a ta kaŋe meneti maka nye nye b̄en̄e b̄enday b̄en̄e. Yi Njambiyé kpoma dete ke, yeti keto Abaraham kelma yiŋa yasi te yi membonga m̄en̄e lepe ke na. Yo nde, a lerpima nde, Abaraham me ne ḥgbey ke mbombu wene keto tikina temo te yi nye tikima ke yene ke. ¹⁴ Má b̄eki ndi nde, meyasi mete yi Njambiyé bakiſye tike botu b̄en̄e ke b̄en̄ja ndi botu bete be kel̄e yasi te yi membonga lepe ke, ma tikina temo te yi bom̄o tike ke yi Njambiyé ke gbēlate. Sendi, ma yasi te yi Njambiyé kpoma ke ti kelna se na. ¹⁵ Ma membonga k̄el nde, Njambiyé wôku ḥgambi suŋgwé ne bom̄o, keto

bo yeti kε bεŋgwε yo na. Ngε bε nde, mεmboŋga yeti na, yite kasi yaŋgila te yeti sendi na. ¹⁶ Dete, yasi te yi Njambiyε bakiŋye tike bōtu bεnε kέ, a kpóku yo nyε bōtu bete bε tike temo kε yεnε baka, na nyε bo yo nε gbεlate, nε bεnday bε Abaraham hεnε bε nō, yeti ndi keto baka yi mεmboŋga njā ndi keto yan bεrō na, yo sendi keto baka bε tike ndi temo kε yεnε nda yi Abaraham te saŋgwε wusu hεnε kelma kέ. ¹⁷ Yo nda yi yo kεtinate kε mεkana mε Njambiyε nde: <Mi tembidya wε, nε wε bε saŋgwε nε budyα mεkandō.> Abaraham, nyε saŋgwε wusu kε mbɔmbu Njambiyε te yi nyε tikima temo kε yεnε kō. Njambiyε te, nyε Njambiyε te ε kele nde, bεmuŋ yɔkwe bε nε joŋ kō. Yo nyε kuse sendi mεyasi mεte yi ti bε kwey kεte kέ. ¹⁸ Abaraham tikima temo kε yi Njambiyε, bε nε bεbina temo kε yasi te yi mumɔ ti yaka bε se nε bεbina temo nde, yo yakama kelna kέ. Dete, ε nyε nje bε saŋgwε nε budyα mεkandō nda yi Njambiyε ma lépi nyε nyε kέ. Njambiyε lεpima nyε nyε nde: <Benday bō ta bε budyate nda bεsisi bε dγobō.> ¹⁹ Kε ŋimɔ te yite mεsew mε Abaraham mε kέ nda gɔmay. A bεŋma nde, yotu nε ma dugbō, bεŋje sendi dete kε yi Sara nde, ŋimɔ jariki sima kwɔ. Ma ko dete, Abaraham t̄i teke kε tikina temo te yi nyε tikima kε yi Njambiyε kέ na. ²⁰ Yasi wεtε, a kά mbɔmbu yí tikɔ temo kε yi Njambiyε kinε nyε meso kε yasi te yi Njambiyε kpoma nyε nyε kέ na. Njambiyε nya nyε deti kε tikina temo te yi nyε tikima kε yεnε kέ, ε nyε lukse Njambiyε. ²¹ A duwā gbate nde, Njambiyε nε deti te yi tonjε yasi

te yi nyε si kpo kέ. ²² Yo kεto Abaraham tikima temo dete, ε Njambiyε lεpε nde, a mε ne ηgbεnε ke mbombu wene. ²³ Yo ketinatε ke mεkana mε Njambiyε nde: < Njambiyε lεpima nde, a mε ne ηgbεnε ke mbombu wene. > Yi bo ketima dete kέ, yo yeti ndi kεto Abaraham nyεrε na, ²⁴ yo sendi kεto su, wuse botu bete be tike temo ke yi Njambiyε te ε womiya Nyangwε Kumande wusu Yesus soŋε ke njoka bεmuŋ kο. Njambiyε ta lεpε sendi nde, wuse mε ne ηgbεnε ke mbombu wene. ²⁵ A kaŋma nyε nyε bomo nde, bo wōku nyε kεto bεya mεkele musu. ε nyε nje womiyε nyε, nε wuse nje bε ne ηgbεnε ke mbombu wene.

5

Wuse mε ne te sine be Njambiyε

¹ Dete, Njambiyε pεsima nde, wuse mε ne ηgbεnε ke mbombu wene kεto tikina temo te yi wuse tike ke yene kέ. Ma dete, wuse mε ndana ne te sine be Njambiyε ne nje Nyangwε Kumande wusu Yesus Krist. ² Yo nyε bute nje nyε wuse bү wuse kε nο ke yi Njambiyε, na kel kimο yasi ne wuse, kεto wuse ke tiko temo ke yi Yesus. Wuse mε dιyε ndana ne ηgbingim ke mοy ηgikwa te yi Njambiyε kele ne wuse kέ. Wuse ke sosa, kεto wuse ne bιbina temo nde, wuse ta bε sendi ne meluksa mε Njambiyε. ³ Wuse ti sόsaŋgwε ndi kεto te yite nyεrε na. Yasi wεtε, ko ke mοy mεbοnε wuse ke sosa sendi, kεto hε duwā nde, mεbοnε ke kame wuse, nε wuse bε ne tiŋ te yi gbisɔ meyasi. ⁴ Kelna tiŋ ke kame wuse, nε wuse sum kol ke mεbοbilan. Ma sumna kol ke

ਮੇਥਬਿਲਾਨ ਕੇ ਕਾਮੇ ਵੁਸੇ, ਨੇ ਵੁਸੇ ਫੇ ਨੇ ਬਿਬਿਨਾ ਤੇਮੋ ਕੇ ਧਿ ਨਜ਼ਾਰੀਏ। ⁵ ਧੋ ਨਦੇ, ਧੇ ਵੁਸੇ ਫੇ ਨੇ ਬਿਬਿਨਾ ਤੇਮੋ ਦੇਤੇ ਕੇ ਧਿ ਨਜ਼ਾਰੀਏ, ਵੁਸੇ ਤਿ ਬਿਧੇ ਸੱਚੇ ਮੇਵੁਰੂ ਨਾ, ਕੇਤੇ ਅਤੇ ਸਿਮਾ ਸਿ ਟੋਂਜੇ ਮੇਕਵਾਦਿਆ ਮੇਨੇ ਕੇ ਮਹੂ ਮੇਤੇਮੋ ਮੁਸੁ ਨੇ ਜੇ ਕਿਮੋ ਸਿਸਿ ਤੇ ਧਿ ਨ੍ਯੇ ਨ੍ਯਾ ਵੁਸੇ ਕੇ।

⁶ ਧੋ ਨਦੇ, ਮਭੋਮ੍ਬੁ ਕੇ ਧਿਮੋ ਤੇ ਧਿ ਵੁਸੇ ਤਿ ਫੇ ਨੇ ਦੇਤੀ ਤੇ ਧਿ ਕੋਲ ਧਿਨਾ ਕਿਮੋ ਧਾਰੀ, *ਕ੍ਰਿਸਟ ਨਿਧਾ ਜੇ ਗਵੇ ਕੇਤੇ ਸੁ ਫੋਟੁ ਫੇ ਮੇਥੇਗੁ ਕੇ ਧਿਮੋ ਤੇ ਧਿ ਨਜ਼ਾਰੀਏ ਪੇਸਿਮਾ ਕੇ। ⁷ ਕੋ ਨਦੇ, ਮੁਮੋ ਜ਼ਿਨਾਂਗਵੇ ਨੇ ਧਗੇਣ ਕੇ ਮੇਨੇਤੀ, ਧੋ ਸੁਲਨਾਤੇ ਨਦੇ, ਵੇਤੇ ਮੁਮੋ ਜਾਧਾ ਸੱਚੇ ਕੇਤੇ ਨੇ। ਮਾ ਧੇ ਮੁਮੋ ਫੇ ਨੇ ਕਪੇਸਕੇਰੇ, ਵੇਤੇ ਮੁਮੋ ਧਾਕਾਮਾ ਜਾਧੇ ਸੱਚੇ ਧਾਰੀ ਕੇਤੇ ਨੇ। ⁸ ਮਾ ਨਜ਼ਾਰੀਏ ਕੇ ਤੇਫ੍ਹੇ ਨੇ ਨ੍ਯੇ ਵੁਸੇ ਨਦੇ, ਅਤੇ ਕਵਾਦਿਆ ਵੁਸੇ, ਕੇਤੇ ਕ੍ਰਿਸਟ ਨਿਧਾ ਗਵੇ ਕੇਤੇ ਸੁ ਪਿੰਡ ਤੇ ਧਿ ਵੁਸੇ ਫਾ ਨਦੀ ਫੋਟੁ ਫੇ ਮੇਥੇਗੁ ਕੇ। ⁹ ਮਾ ਧੇ ਫੇ ਨਦੇ, ਨੇ ਜੇ ਮੇਕਿਓ ਮੇਨੇ ਨਜ਼ਾਰੀਏ ਪੇਸਿਮਾ ਨਦੇ, ਵੁਸੇ ਮੇ ਨੇ ਧਗੇਣ ਕੇ ਮਭੋਮ੍ਬੁ ਵੇਨੇ, 'ਸੁਂਗਵਾ ਨੇ ਜ਼ਿਨਗਵਾ ਸੁ?' 'ਅ ਤਾ ਦੀਂਗ ਕਿਨੇ ਜ਼ਿਨਗਵੇ ਕਾ ਵੁਸੇ ਕਾਮ੍ਬੋ ਨੇ ਧਗਾਮ੍ਬੀ ਨਜ਼ਾਰੀਏ ਨਾ?' ¹⁰ ਧੋ ਨਦੇ, ਮਭੋਮ੍ਬੁ ਵੁਸੇ ਫਾ ਫੇਪੇਂਦੋ ਫੇ ਨਜ਼ਾਰੀਏ। ਮਾ ਨਦਾਨਾ ਨਜ਼ਾਰੀਏ ਨਿਧਾ ਜ਼ਾਂਗਵੇ ਨਯੋਕਾ ਨੇ ਸਿੰਘ ਫੋ ਨੇ ਜੇ ਸੱਚੇ ਮੌਨ੍ਹ ਵੇਨੇ। ਮਾ ਧੇ ਫੇ ਨਦੇ, ਨਜ਼ਾਰੀਏ ਨਿਧਾ ਜ਼ਾਂਗਵੇ ਨਯੋਕਾ ਸੁ ਦੇਤੇ, 'ਸੁਂਗਵਾ ਨੇ ਜ਼ਿਨਗਵਾ ਸੁ?' 'ਅ ਕਿਨੇ ਜ਼ਿਨਗਵੇ ਗਿਆ ਵੁਸੇ ਸੰਦੀ ਕੇਤੇ ਮੌਨ੍ਹ ਵੇਨੇ ਨੇ ਜ਼ਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾ?' ¹¹ ਮਾ ਧੇ ਧੇ ਮੇਯਾਸੀ ਮੇਤੇ ਧਿਤੇ ਸਿੰਘ ਨਾ। ਧਾਰੀ ਵੇਤੇ, ਵੁਸੇ ਨਦਾਨਾ ਨੇ ਮੇਸੋਸਾ ਨੇ ਨਜ਼ਾਰੀਏ, ਕੇਤੇ ਅਤੇ ਕਵਾਨਿਮਾ ਨੇ ਜੇ ਕੁਮਾਂਦੇ ਵੁਸੁ ਧੀਸੁ ਕ੍ਰਿਸਟ ਧਿ ਜ਼ਿਨਗਵੇ ਨੇ ਨਯੋਕਾ ਨੇ ਸਿੰਘ ਫੋ।

Njoka Adam ਨੇ Yesus Krist

¹² ਦੇਤੇ, ਨਦਾ ਧਿ ਮੇਥੇਗੁ ਨ੍ਯਿਨਿਮਾ ਕੇ ਤੇ ਮੇਨੇਤੀ ਨੇ ਜੇ ਮੁਮੋ ਵੇਤੇ, ਨਦਾ ਮੇਥੇਗੁ ਕੇਲਮਾ ਨਦੇ, ਮੁਮੋ

sômbu sôŋ, dete sôŋ njâ nje nyanja ne bomô hene, keto bo hene kelma mëbeyo... ¹³ Yo nde, mëbeyo bâ ke to meneti piŋɔ te yi Njambiyé ti pa nyé Moyisi membonja na. Ma ke ŋgimô te yi membonja mete ti bë kete ké, Njambiyé ti ba mëbeyo me bomô na. ¹⁴ Ko dete, kande ke ŋgimô Adam kumô ke Moyisi sôŋ namma bomô, ko nde, bomô hene ti kelé beya yasi yançile mbonja nda yi Adam kelma ké na. Jongwé Adam ke kande tedye wuse kwalô mbaŋa mo te ε ta duwe nje ko. ¹⁵ Yasi wete, yançila mbonja te yi Adam kelma ké nè ŋgikwa te yi Njambiyé kelma ne wuse ké yeti wete na. Yo gbate nde, ndi koto yançila mbonja wete yi mumô wete kelma ké, bomô budya nja sômbô sôŋ kete. Ma yasi wete, ŋgikwa te yi Njambiyé nja nje kelô ne bomô ké nja kwâ to te hene. A nya sendi bomô tekombila ne gbélate kwâ to te ne nje mumô wete, Yesus Krist. ¹⁶ Ma beya yasi te yi mumô kelma ké nè kimô yasi te yi Njambiyé nja nyé wuse ne gbélate ké ke kelô mesay dèle dèle, koto Njambiyé jôsuma yançila mbonja wete te yi mumô wete kelma ké, ε nyé pess nde, lèpi balma koto bomô hene. Ma kimô yasi te yi Njambiyé nja nyé wuse ne gbélate ke kôŋ budya yançila membonja mene ké kpalma kelô nde, a pési nde, wuse me ne ŋgbenj ke mbombu wene. ¹⁷ Ngé bë nde, yançila membonja mete yi mumô wete ne wete yançila ké kelma nde, sôŋ nâm bomô hene, 'sun̄gwâ ne jongwé te yi botu bête bë Njambiyé kelé nyangwé ŋgikwa ne bo, peso nde, bo me ne ŋgbenj ke mbombu wene ta bë nô ké? 'Bo kina

jy, namo sendi yasi ndi keto mumo wete ne wete,
Jesus Krist na?

¹⁸ Dete, nda ndi mumo wete yangila membonja, ε Njambiyε pesε nde, yo bomo hene bale lepi kέ, dete sendi, keto ndi mumo wete kelma yasi te yi ne ηgbεŋ, Njambiyε ke pesε nde, bomo hene me ne ηgbεŋ ke mbombu wene. Pesinate dete ke nyε bo joŋgwε. ¹⁹ Ma ndi keto mumo wete ti wokuna ne Njambiyε, ε bomo budyate nje bε botu bε mεbeyε ke mbombu wene, dete sendi, keto mumo wete wokunama ne nyε, a ta pesε nde, bomo budyate me ne ηgbεŋ ke mbombu wene.

²⁰ Ma membonja njá dyá, né mεbeyε nyεbi. Ma komε mεbeyε nyεbε kέ, ηgikwa te yi Njambiyε kpalma nje kwá to te. ²¹ Dete, nda yi mεbeyε namma bomo ne nje te yi sɔŋ kέ, dete sendi, ηgikwa te yi Njambiyε ke namo wuse ne nje te yi nyε pesε nde, wuse me ne ηgbεŋ ke mbombu wene kέ, né wuse bε ne joŋgwε te yi kpo ne kpo ne nje Nyangwε Kumande wusu Jesus Krist.

6

Sine be Yesus Krist gwá

nje womiyε sendi

¹ Ma he ta nje lepo ba ndana nde ηge? 'He ta kέ ka mbombu joŋna ke mɔy mεbeyε, né Njambiyε kel ηgikwa ne wuse kwá to te? ² Ko mbet na. Wuse sima gwe duwe ke deti te yi mεbeyε ba nɔ kwey kέ. 'Ma he ta nje yɔkwε joŋna ne kókɔ ke mɔy mεbeyε keto ηge? ³ 'Wunε ke ndekima

ka nde, wuse hēnē te yi bo tōpuma ke mōrōku yí saṅgwē wuse sinē be Krist Yesus baka, bo ti tōpa ka wuse yí saṅgwē wuse sinē be Yesus ke sōj nē na? ⁴ Dete, wuse gwā, ε bo pumbē wuse sinē be Krist nē nje tōpuna su ke mōrōku, nē wuse nje jōnja ndana nē jōnja jongwē nda yi Da womiya sendi nē *Krist ke njoka bēmuŋ nē ḥguṇgudye mēluksa mēne kē. ⁵ Ma sinē be Krist mē sendi saṅgwate wētē ke sōj te yi nyē gwā kē. Dete sendi, sinē be Krist ta bē saṅgwate wētē ke womiya te yi nyē womiya kē. ⁶ Wuse duwā nde, ke yi Krist gwā nō ke kroa kē, Njambiyē ḥgbama sendi njombu jongwē ḫyusu ke kroa bēnē be Krist, na soj dēti kelna mēbeyō te yi ḫiyē ke yotu su kē, ma wuse mē nje kē mbōmbu yí ḫiyē bala mēbeyō. ⁷ Keto ḥjē mumō si gwe, bēnē mēbeyō yeti se nē yaṇa na. ⁸ Ma nda yi sinē be Krist sima gwe kē, wuse ke tikō temō nde, sinē be Krist ta jū sendi. ⁹ He ke duwē sendi nde, Njambiyē womiya nyē sojē ke njoka bēmuŋ, a tī kala gwe se na. Soj yeti nē yiṇa dēti se ke yotu nē na, ¹⁰ keto a gwā ndi tu wētē nē sat. A gwā yí sojē mēbeyō me bōmō. Ma ke jongwē te yi nyē jōnja ndana kē, a jōnnaṅgwē yí lukse Njambiyē. ¹¹ Dete, wunē sendi, wunē bōj̄ mēyotu mun nda wunē sima gwe duwē ke dēti te yi mēbeyō bā nō kwey kē. Ma ndana, wunē bōj̄ mēyotu mun nde, wunē nē joj̄ yí lukse Njambiyē, keto wúnē be Krist Yesus mē saṅgwate.

¹² Nda yo dēte kē, wunē tī jaya nde, mēbeyō kēn mbōmbu yí namō mēyotu mun yi ta si gwe kē, nē wunē kel bēya mēwoōbō mēte yi yotu

diyε kέ na. ¹³ Wunε fí ɓoŋ se mədoku mεyotu mun nda mεjɔlε nyε mεbeyɔ yí kelɔ ne kɔtu mεkele na. Yasi wεtε, wunε kpál kaŋε mεyotu mun nyε Njambiyε nda botu bεte be gwα nje jy ɓaka. Wunε ɓoŋ mədoku mεyotu mun nda mεjɔlε nyε Njambiyε yí kelɔ ne ɳgbεŋ mεkele. ¹⁴ Ma mεbeyɔ yeti se ne yiŋa dεti kε yotu yun na, kεto yeti mεmboŋga mεte yi Mɔyisi kεtima kέ name wunε na. Yasi wεtε, yo ɳgikwa te yi Njambiyε kele ne wunε kέ name wunε.

¹⁵ Ma ɳge ɓa? 'Hε ta kelɔ ka ɓeya mεkele, kεto yeti mεmboŋga name wuse na? 'Hε ta kelɔ ka dεte, kεto yo ɳgikwa te yi Njambiyε kele ne wuse kέ name wuse? Ko mbεt na. ¹⁶ 'Wunε yeti kε duwε ka nde, ɳge wε ɓu yotu nyε mumɔ nde, wε ta wokuna ne nyε, wε mε bala mɔ te yi wε wokuna ne nyε kɔ na? Yo nde, wε yakama ɓε bala mεbeyɔ yí kε ne mumɔ kε sɔŋ ho ɓε bala Njambiyε yí kelɔ mεyasi ne ɳgbεŋ kε mbɔmbu wεnε. ¹⁷ Yasi wεtε, wosoko ne Njambiyε, kεto kwεy wunε ɓa ɓebala ɓe mεbeyɔ, ma ndana wunε kpalmα ɓεŋgwε njεl tedya mεlepi mε Njambiyε te yi bo tedya wunε kέ ne temɔ yun hεnε. ¹⁸ Njambiyε sima soŋε wunε kε dīyɔ bala mεbeyɔ kpalo nje kelɔ nde, wunε njáki nje ɓε ɓebala ɓe kelna ɳgbεŋ mεkele. ¹⁹ Mi kε lεpina dεte nda yi ɓomo yakama lεpina kέ, kεto wunε ne mεtεkɔ yí wokɔ yasi nεdɔ. Wunε ɓoŋma mədoku mεyotu mun kwεy nda ɓebala yí kelɔ ne mεkele mε mεmi, yí kelɔ sendi ne yasi te yi mεmboŋga ɓenε kέ. Wunε kelma dεte yí kelɔ ne kwalɔ mεyasi hεnε te yi mεmboŋga ɓenε

gbate ké. Ma dete ndana, wunε kpâl bû mèdoku mèyotu mun nda bebala yí kelna ñgbeñ mèkele, né wunε joñna pupunate kε mbombu Njambiyε. **20** Ma komε wunε bâ kwey bebala bε mèbeyø ké, wunε tî bε bebala bε kelna ñgbeñ mèkele na. **21** Kimø yasi te nda yi wunε njâ bε nô kε kelna bœya mèkele mète yite ké? Ndi njɔn njâ nje tika nε wunε muka kε kelna mèkele mète, keto yí sidyeñ nɔ, mèkele mète kél nde, mumɔ sɔmbu sɔñ. **22** Ma ndana, Njambiyε sima soñε wunε kε dìyø bala mèbeyø. Wunε mε ndana bebala bœne. Kimø yasi te yi wunε nje bε nô kε yite ké, yo nde, Njambiyε kelma nde, wunε jôñnañgwε pupunate kε mbombu wenε. Dete, yí sidyeñ nɔ, yo ta kelø nde, wunε bêki nε joñgwε te yi kpo nε kpo. **23** Ma sol te yi mèbeyø nyε mumɔ ké, yo sɔñ. Ma yasi wεtε, yasi te yi Njambiyε nyε mumɔ nε gbèlate ké, yo joñgwε te yi kpo nε kpo, keto sine bε Nyangwε Kumande wusu Krist Yesus mε sañgwate.

7

Kasi dìyø bala membonja

1 Wunε njɔñ, mi lépinançgwε nyε botu bœte bε kε duwε yasi te yi bo jeba nde membonja baka. 'Wunε ke ndekima ka nde, membonja békø nε dëti kε yotu mumɔ ndi kε ñgimø te yi nyε ndi nε joñ ké? **2** Yo dete yi membonja kidyeñ nde, ñge nyari bε nε mbam piñø te yi njom ndi nε joñ, nya te tî tiki nyε kè womañña na. Ma yasi wεtε, ñge njom gwe, membonja mète yeti se nε dëti te yi kidyeñ nyε nde, a tî kén kε bɔ wεtε mbam na.

³ Dete, ḥge nyε tike njom kē gwa mbaṇa mbam piñj te yi njom ndi ne joŋ, yite bo ta lero nde, nyε nya mewanja. Ma yasi wete, ḥge njom gwe, yite nyari duwā ke moy membonja mete. Dete, ḥge nyε kē gwa mbaṇa mbam, bo tí lero nde, nyε nya mewanja na. ⁴ Wune njɔŋ, dete wune sendi, wune bōŋ meyotu mun nda wune sima gwe duwe ke deti te yi membonja bā nō kē ne nje soŋ *Krist, nē wune nje wokuna ne mbaṇa mumo. Wune wókunaŋgwé ndana ne mo te yi Njambiyε womiya soŋe ke njoka bemuŋ kō, nē wuse nje kel kimō mekele yi lukse ne Njambiyε. ⁵ Ma ke ḥgimō te yi wuse dikima bengwé beya meyasi mete yi mumo gōre kē, beya mewobō díkima kelō mesay ke meyotu musu yi kelō meyasi mete yi ta kelō nde, wuse sōmbu soŋ. Beya meyasi menori, yo membonja diki sesidye wuse nde, wuse kēl yo. ⁶ Ma ndana, wuse yeti se bala membonja na, keto wuse sima gwe duwe ke deti te yi membonja mete dikima ndadye wuse nda bebala kē. Wuse me kelō mesay ndana nyε Njambiyε ne jōnja bō mesay te yi Kimō Sisiŋ nyε wuse deti te yi kelō kē, yeti se bengwé njombu bō mesay te yi membonja mete yi bo ketima tedye kē na.

Membonja nè kasi mebeyo

⁷ Ma he ta nje lero ba ndana nde ḥge? 'Membonja me Njambiyε ka beya yasi? Ko mbet na. Yasi wete, membonja kpalma tedye mi yasi te yi bo jeba nde mebeyo kē. Yo nde, membonja má diy kiné lero nde: <Kpe, we ti gōru yasi na,> ma mi ti duwe yasi te yi bo jeba nde beya

gɔruna yasi ké na. ⁸ Ma mɛbeyɔ́ kwaŋma nε nje mɛmbɔŋga yí sɔmbɔ́ nε kimɔ́ nje te yi nyε nε kwalɔ́ bεya gɔruna mεyasi hεnε kε temɔ́ mbε. Yo nde, kinε mɛmbɔŋga na, ma mɛbeyɔ́ muŋ yasi. ⁹ Kε yembε, kε ŋgimɔ́ te yi mi diyma kinε pa duwε mɛmbɔŋga ké, mi joŋnama lale kinε take yaŋa na. Yasi wεtε, komε mi ma nje duwε yasi te yi mɛmbɔŋga lεrε ké, ε mɛbeyɔ́ nje ju, ¹⁰ ε mi gwe mbε. Dete, yasi te yi mɛmbɔŋga lεrε yi ba nde, mumɔ́ bɛki nε joŋgwε kέ kpalma kelɔ́ nde, mi sɔmbu sɔŋ, ¹¹ kεto mɛbeyɔ́ kwaŋma nε nje mɛmbɔŋga yí sebile nε mi, ε mɛbeyɔ́ kwá nε nje te yite yí wo nε mi. ¹² Ma dete, mɛmbɔŋga wúla kε yi Njambiyε. Yasi hεnε te yi mɛmbɔŋga lεrε wεtε wεtε kέ wúla sendi kε yene. Yo nε ŋgbεŋ, yo sendi kimɔ́te. ¹³ 'Ma yite ka nde, kimɔ́ yasi kε njá kelɔ́ nde, mi kpál saŋgwa nε sɔŋ? Ko mbεt na. Yasi wεtε, yo mɛbeyɔ́ kwá nε nje kimɔ́ yasi kε yí kelɔ́ nde, mi gwâki, nε mɛbeyɔ́ gbasi yotu nε nde, nyε gbate mɛbeyɔ́. Kimɔ́ yasi kε yi mɛmbɔŋga lεrε kέ punja nde, mɛbeyɔ́ kpakole.

¹⁴ Wussε kε kombile duwε nde, mɛmbɔŋga wúla kε Sisiŋ Njambiyε. Ma kε bε mi, mi mbε mɔ́ te ε bεŋgwε bεya mεwoɔ̄bɔ́ mεte yi mumɔ́ bε nɔ́ kέ. Mi mbε bala mɛbeyɔ́, ¹⁵ kεto yasi te yi mi kelε kέ, mi yeti kε biye to te na. Ko mi ti kél yasi te yi mi kwadfyε kέ na, mi kpál kelɔ́ yasi te yi mi bεnε kέ. ¹⁶ Ma nda mi kε kpalo kelɔ́ bεya yasi te yi mi yeti kε kwadfyε kέ, temɔ́ mbε kε ndeyε mi. Mi kε jayε komεte nde, mɛmbɔŋga kimɔ́ yasi. ¹⁷ Ma dete, bεya yasi te yi mi kelε kέ, yeti mi nε ŋguru wombε kelε na, yo mɛbeyɔ́ mεte yi diyε kε yotu

mbε kέ. ¹⁸ Mi duwā nde, kinε kimō yasi wete ne wete ke yotu mbε na, yite nde, kumō ke moy mεmbundo mεmbε. Mi ne hel te yi kelō kimō yasi, ko dete, deti te yi kelō nō yeti na. ¹⁹ Kimō yasi te yi mi kwadye, né mi kel kέ, mi yeti ke kelō yo na. Ma, beya yasi te yi mi bεne kέ, yo yite yi mi kpale kelō. ²⁰ Ma ηge mi kelē yasi te yi mi yeti ke kwadye kέ, komete, yeti se mi ne ηguru wombε kelē na, yo mεbeyo mete yi dīyε ke yotu mbε kέ. ²¹ Mi ke bεnε ndana nde, yo ne wete mboŋga yi ke kpalo namō mi, yo nde, piŋo te yi mi kwadye kelō kimō yasi, yo ndi beya yasi kpale kwā mbombu. ²² Yo nde, ke temō mbε, mi ke jaye memboŋga me Njambiyε ne nyanggwε mesosa, ²³ yasi wete, ke medoku me yotu mbε, mi ke kpalo bεnε wete mboŋga dεle yi kele mεssay kete. Mboŋga te mbete ke lụ dγyambi ne mboŋga te yoru yi dyanɔ dγyembε jaye kō. Yo kél sendi nde, mi dīy ndi bala kelna mεbeyo te yi dīyε ke medoku me yotu mbε kέ. ²⁴ O ηgwεtε ne mi wa! Nda ta jonggwε mi ke yotu te yike yi bū mi kē nō ke sōŋ kέ? ²⁵ Wosoko ne Njambiyε, keto Yesus Krist te Nyanggwε Kumande wusu!... Ma ke kimō metake mete yi wule ke dyanɔ dγyembε ndana kέ, mi bala memboŋga me Njambiyε. Yasi wete, ke pay te yi mεmbundo, mi bala kelna mεbeyo.

8

Wuse jōŋnajgwε ne Sisiŋ

te yi Njambiyε

¹ Dete ndana, ko ləpi tí ɓalɔ́ ke to ɓotu bête be dìyé saŋgwate ɓene be Krist Yesus na, ² keto ɗeti te yi Sisiŋ yi nyé kpasa joŋgwé nyé ɓotu bête be be saŋgwate ɓene be Krist Yesus baka ma soŋe mi ke ɗeti te yi kelna mεbeyɔ́ nè yi sɔŋ. ³ Yo nde, mεmbongá me Njambiyé t̄i be ne ɗeti te yi kelɔ́ ɗete na, keto metekɔ́ mete yi mumɔ́ nò ké kelma nde, mεmbongá t̄i ɓeki ne ɗeti te yi kame nyé na. Dete, yasi te yi mεmbongá t̄i be ne ɗeti te yi kelɔ́, Njambiyé kpalma njé kelɔ́ yo yí njesé ɳgbak ɳgbak Mɔnɔ wene keto mεbeyɔ́ me ɓomo. A njesa nyé ne t̄eri te yi mεmbundɔ́ nda wuse ɓotu be mεbeyɔ́ yí pɛsɔ́ ne jɔsi mεbeyɔ́ mete yi dìyé ke youtu mumɔ́ ké, ⁴ nè wuse kel gba ɳgbey ɗekeler mete yi mεmbongá mené ləpe nde, he kél ké. Wuse ɓotu bête be joŋna ndana ɓenǵwé yasi te yi Kimɔ́ Sisiŋ kwadye ké yakama kelɔ́ ɗete, keto wuse ti jónnaŋgwé se ɓenǵwé yasi te yi wuse ne ɳguru wusu kwadye ké na.

⁵ Yo nde, mɔ́ te ε joŋna ɓenǵwé yasi te yi nyé ne ɳguru wene kwadye ké nyéki temɔ́ ke yasi te yi ɓomo kwadye ké. Yasi wete, mɔ́ te ε joŋna ɓenǵwé yasi te yi Kimɔ́ Sisiŋ kwadye ké nyéki temɔ́ ke yasi te yi Kimɔ́ Sisiŋ kwadye ké. ⁶ Nyéna temɔ́ ke yasi te yi mumɔ́ ne ɳguru wene kwadye ké kél nde, a sâŋgwajgwé ne sɔŋ. Ma yasi wete, nyéna temɔ́ ke yasi te yi Kimɔ́ Sisiŋ kwadye ké nyéki mumɔ́ kpasa joŋgwé, kelɔ́ nde, a jónnaŋgwé ne te. ⁷ Yo nde, mɔ́ te ε nyé temɔ́ ke mεyasi mete yi mumɔ́ ne ɳguru wene kwadye ké, mɔ́ te pendɔ́ Njambiyé, keto a ke seŋe kiné kelɔ́ yasi te yi mεmbongá me Njambiyé ləpe ké

na. Ko a ti yaka kelɔ yo na. ⁸ Njambiyɛ ti yaka bɛ ne mesosa ne mɔ te ε joŋna metu hene bɛŋgwɛ yasi te yi nyɛ ne ŋguru wene kwadysɛ ké na. ⁹ Ma ke yun, wune ti joŋnaŋgwɛ se bɛŋgwɛ yasi te yi wune ne ŋguru wun kwadysɛ ké na. Yasi wetɛ, wune me joŋna ndana bɛŋgwɛ yasi te yi Kimɔ Sisiŋ kwadysɛ ké, keto Sisiŋ Njambiyɛ ke diyɔ pe wune. Ma ŋge Sisiŋ *Krist ti diyɛ ke yotu mumɔ na, ko mɔ te yeti mɔ te wene na. ¹⁰ Ma ŋge Krist diyɛ pe yun, Sisiŋ ne ke kelɔ nde, wune bɛki ne joŋgwɛ, keto Njambiyɛ pɛsimɛ nde, wune me ne ŋgbenj ke mbɔmbu wene. Wune ne joŋgwɛ te, ko bɛkɔ nde, yotu te yi wune nɔ ké yâkaŋgwɛ saŋgwɛ ne sɔŋ keto mɛbeyo. ¹¹ Sendi, ŋge bɛ nde, Sisiŋ te ε womiya Yesus soŋɛ ke njoka bɛmuŋ kɔ ta kelɔ sendi nde, Meyotu mun yi saŋgwɛ ne sɔŋ ké, bɛki ne joŋ. A ta kelɔ yo ne dɛti Sisiŋ ne yi diyɛ pe wune ké. ¹² Wune nɔ, nda yo dete ké, wuse me ne pilo ke to, yo nde, wuse tî joŋnaŋgwɛ se bɛŋgwɛ yasi te yi wuse ne ŋguru wusu kwadysɛ ké na. ¹³ Ŋge wune joŋna bɛŋgwɛ yasi te yi wune ne ŋguru wun kwadysɛ ké, yite wune ta saŋgwɛ ne sɔŋ. Yasi wetɛ, ŋge wune si gwesɛ bɛya Meyasi mete yi wune díki kelɔ ké ne dɛti te yi Kimɔ Sisiŋ, yite wune ta jy. ¹⁴ Keto bɔmɔ hene be Sisiŋ Njambiyɛ kendɛ ne bo baka bɔnɔ be Njambiyɛ. ¹⁵ Yo nde, Sisiŋ te yi Njambiyɛ nya wune ké yeti ke kelɔ nde, wune diy bɛbala, nɛ wune nje diy ne wɔ ke yotu na. Yasi wetɛ, Sisiŋ te yi nyɛ nya wune ké ke kpalo kelɔ nde,

wunε bêki bôno bñenε. Sisiñ te ke nyε wuse dëti te yi lero kembidya ke møy mëngwëta musu nde: <*Aba Da!> ¹⁶ Kimɔ Sisiñ te ne ñguru wene ke kombile jaye lero ne sañsañ nyε sisin su nde, wuse me gbate bôno be Njambiyε. ¹⁷ Ma nda wuse me bôno be Njambiyε ké, wuse ta be sendi ne kimɔ meyasi mete yi nyε sima kombile tike wuse ké. Sine be Krist ta be ne ñgabiyε ke meyasi mete, keto sine bo hñenε ke sañgwa ne mëbône, né wuse be sendi ne méluksa sine bo.

Kasi méluksa mete yi wuse

ta be no ké

¹⁸ Mi ke take gba nde, mëbône mete yi wuse sañgwa no muka ké deke ne mbet ke misi, ko he ti yaka yeko yo ne nyangwε méluksa mete yi Njambiyε ta nyε wuse ké na. ¹⁹ Meyasi hñenε te yi Njambiyε kusuma ké ke ladye ne temo ne bak bak ñgimɔ te yi nyε ta tedye ne méluksa me bôno bñenε ke puyε ké. ²⁰ Yo nde, Njambiyε kelma nde, meyasi hñenε te yi nyε kusuma ké kpâl nje be nda tumbul meyasi. Meyasi mete ne ñguru wan ti kwadyε nje be dëte na. Yo Njambiyε pesε nde, yo njâki nje be dëte. ²¹ Ma ko dëte, Njambiyε bâ ne bñibina temo nde, wëte yeso a ta soñe meyasi mete yi nyε kusuma ké ke ñdiyɔ bala te yi yo ñiki bɔ ké nje nyε yo méluksa bñenε bôno bñenε. ²² Ma wuse ke duwε nde, kande yeso te yi Njambiyε ma kûsu ne meyasi kumɔ muka meyasi hñenε te yi nyε kusuma ké ke njimɔ ñgwenjila nda yi nyari wa ne mj ké. ²³ Yo sendi nde, yeti ndi meyasi mete nyepɔ njime dëte na. Yasi wëte,

wuse botu bête be nyé kandima pa nyé wuse Sisiŋ ne nda tɔmna baka ke njimɔ sendi dete ke mɔy mɛtemɔ musu yí ladye ne ɳgimɔ te yi nyé ta punje tedye gbate nde, wuse me bɔno bене, kolɔ mɛyotu musu soŋe ke mɔy mɛbɔne. ²⁴ Yo nde, Njambiyɛ sima jongwɛ wuse. Yasi wete, kumɔ ndana wuse ndi ke ladye ne bibina temɔ nde, he ta bɛnɛ yo gbate wete yeso. ɻge mumɔ si bɛnɛ yasi te yi nyé ba ne bibina temɔ kete ké, ɻge sendi yi nyé ta ladye ké? A t̄i si bɛnɛ yo. 'Ma, mumɔ ta k̄e ka sendi mbɔmbu yí ladye bɛnɛ yasi te yi nyé sima bɛnɛ ké? ²⁵ Ma ɻge be nde, wuse ne bibina temɔ ke yasi te yi wuse t̄i pa bɛnɛ ké, yite wuse ke kelɔ tiŋ te yi ladye bɛnɛ yo.

²⁶ Dete sendi, Kimɔ Sisiŋ ke kamɛ wuse ke mɛtɛkɔ musu, keto wuse yeti ke duwɛ nda yi wuse yákaŋwɛ ɻgwɛta kimɔte ne Njambiyɛ ké na. Yasi wete, Kimɔ Sisiŋ ke ɻgwɛta ne Njambiyɛ ke numbu su ne njim yasi te yi wuse t̄i yaka pile na. ²⁷ Njambiyɛ, mɔ te ε nɛmbɛ yasi te yi d̄iyɛ ke mɔy temɔ mumɔ kɔ ke duwɛ yasi te yi Kimɔ Sisiŋ kwaduyɛ lɛpɔ ké, keto Kimɔ Sisiŋ ke ɻgwɛta keto botu be Njambiyɛ bɛnɛwɛ yasi te yi Njambiyɛ kwaduyɛ ké.

²⁸ Wuse duwà nde, ke yi botu bête be kwaduyɛ Njambiyɛ baka, mɛyasi hene te yi d̄yɔ bo, Njambiyɛ jáya nde, yo d̄yâŋ bo, n̄e bo sɔmbu mɛnyɔŋɔ kete. Botu bɛnɔri, yo baka be nyé jebama bɛnɛwɛ yasi te yi nyé sima pɛso ké. ²⁹ Yo nde, Njambiyɛ sima pɛso nde, botu bête be nyé kikima si tɔke baka ta be nda Mɔno wene, na be tomba mɔy ke njoka budya njɔŋ ne. ³⁰ Ma botu

baka be nyε pεsima nde, a ta kelɔ nε bo dεte baka, a jebama sendi bo. Bo botu bete be nyε jebama baka, a pεsima nde, bo mε nε ηgbεŋ kε mbɔmbu wene. Bo botu bete be nyε pεsima nde, bo mε nε ηgbεŋ kε mbɔmbu wene baka. A nya sendi bo mεluksa.

³¹ Ma nda yo dεte kέ, he ta nje lεpo ba nε ηge? Nda Njambiyε ke kɔŋ su kέ, nda yakama lụ dyambi nε wuse kɔ? ³² Gba nyε nε ηguru wene t̄i kama nε ηgbak ηgbak Mɔnɔ wene na. Yasi wεtε, a kaŋma nyε njesε nde, bo wôku nyε kεto su hεne. Ma nda yo b̄a dεte kέ, 'nε tάka ka nde, a ta diyɔ kine nyε ka sendi wuse meyasi hεne nε gbelate nda yi nyε nya nε wuse Mɔnɔ wene kέ? ³³ Nda yakama sɔmse botu bete be Njambiyε sima tɔke baka? Ko na, kεto yo nyε, Njambiyε pεsε nde, bo mε nε ηgbεŋ kε mbɔmbu wene. ³⁴ Nda ta pεsɔ lεpi bαdγε kε to yan kɔ? *Krist [Yesus], nyε nε ηguru wene gw̄a, jeko kw̄a kwaŋgɔ a womiya. A kε mbam b̄ɔ Njambiyε, yo nyε ηgw̄eta sendi nε nyε kεto su. ³⁵ Ma dεte, nda yakama baki njoka su sine be Krist nde, a t̄i kwadsiyikwε se wuse kɔ? 'Yo mεbɔnε yakama baki njoka su?' 'Yo mεrɔku ho nyangwε mεbɔnε mete yi bɔmɔ yakama tedye wuse kέ? 'Yo diyɔ nja ho mεbukɔ? 'Yo yiŋa bεya yasi te yi yakama mɔndo wuse kέ ho pεsina ηgiŋ su nε kafa? Ko na. ³⁶ Yo nda yi yo ketinate kε mεkana mε Njambiyε nde: <Kande bεmεŋmεnε kumɔ bεkokɔ sine be sɔŋ kol wεtε kεto yo. Bo bεŋja wuse nda besam bete yi bo b̄u kέ pεsɔ ηgiŋ yan baka.> ³⁷ Ma yasi wεtε,

ke yinɔri hene wuse ke laŋsa kwɑ to te jakime mɔ te ε kwadysa wuse ko. ³⁸⁻³⁹ Keto mi ke duwε gbate nde, kine yaŋa wete ne wete yakama bakes njoka su sine be Njambiyε nde, a t̄i kwadysikwε se wuse na. Ko sɔŋ ko joŋgwε, ko bejaki be Njambiyε ko bεya meyasi mete yi be ne nyangwε deti, ko meyasi mete yi yakama dyɑ ndana ho yi yakama dyɑ nemeno, ko meyasi mete yi ne ŋungundfyε, ko meyasi mete yi diye ke kwey ho yi diye ke njɔ, kine yaŋa wete ne wete te yi Njambiyε kusuma yakama bakes njoka su sine be Njambiyε nde, a t̄i kwadysikwε se wuse na. A tedya wuse mεkwadysa mete ne nje Nyan gwε Kumande wusu Krist Yesus.

9

Njambiyε tɔkuma kandɔ Isarayεl

¹ Yasi te yi mi ta lεpo ndana kε, gbakasi, keto mi saŋgwate sine *Krist, ko mi ti kεl ja na. Temɔ mbe ke lεpo nyε mi nde, yasi te yi mi lεre kε, gbakasi, Kimɔ Sisiŋ ke tedye dete nyε temɔ mbe. ² Yo nde: Mi ne nyangwε ŋgambi ke temɔ, sendi, mi ke kɔla ke moy temɔ mbe kine njena na. ³ Má bεki nde, Njambiyε kītaŋgwε ne mi, bakes mi ne Krist kpalc joŋgwε bemaŋ bembε, botu bεte be sine bo kandɔ wete baka, ma mi yakama jayε. ⁴ Bo botu be kandɔ Isarayεl. Njambiyε tɔkuma bo nde, bo njâki nje be bɔnɔ bene. A tedya bo mεluksa menε, kelɔ budyα mbon bene bo. A nya bo mεmboŋga menε, tedye bo nda yi bo yâkaŋgwε kelɔ mεsay nyε nyε kε, kpo sendi kimɔ meyasi mete yi nyε ta kelɔ nyε bo kε. ⁵ Njambiyε

kwadysa nde, Abaraham bens bɔno bens bēki besanjmbambɔ ban. Krist sendi nday wan, a njā jadye kε kandɔ dyan. Krist lajsa məyasi hēne, nyε Njambiyε. He lūksa nyε kpo ne kpo, *amen.

6 Mi ti lépi nde, Njambiyε t̄i tonje yasi te yi nyε kpoma kέ na, yo nde, kε kandɔ Isarayεl yeti bo hēne bε ηgbak ηgbak kandɔ Isarayεl te yi Njambiyε t̄okuma kέ na. **7** Ma ko benday bε Abaraham, yeti bo hēne nje bε ηgbak ηgbak bɔno bens na, kεto Njambiyε kpalma nje lepo nyε nyε nde: <Ngbak ηgbak benday bo, yo baka bε ta wule kε məkiyɔ mε Isak.> **8** Njambiyε kε kwadys epe komete nde, yeti benday bε Abaraham hēne te be jadye kε məneti maka bε bɔno bε Njambiyε na. Yasi wete, yo ndi baka bε jadye bəngwε yasi te yi nyε kpo kέ, yo bate bε nyε lepe nde, bo bɔno bens. **9** Ma Njambiyε lepima kpo nyε Abaraham nde: <Mi ta basidye nje ndi kε kiya ηgimɔ te yɔkɔ, kε ηgimɔ te, Sara ta ja mɔnɔ mbam.> **10** Yo nde, yo t̄i bəlja ndi kε yi Sara nyεrɔ na, yo bəljanama sendi dete kε yi Rebeka. A t̄okuma moy ja beadan. Bo hēne yiba wúla ndi kε yi saŋmbambɔ wusu Isak nyεrɔ. **11-12** Yo nde, Njambiyε jébaŋgwε mɔ te yi nyε kwadys jeba kɔ. A ti kέl yasi bəngwε yinɔ kimɔ məkele mε mumɔ na. Yasi wete, a kέl məyasi bəngwε yasi te yi nyε si kpo kέ, t̄oke mɔ te yi nyε kwadys t̄oke kɔ. Yo dete yi nyε lepima nyε Rebeka nde: <Tomba te ta wokuna ne ndəmbi te.> Njambiyε lépi yasi yinɔri, yite bɔno bate t̄i pa jadye na. Yite tédyá nde, bo t̄i pa kelɔ yinɔ kimɔ yasi ho beya yasi na. **13** Yo sendi nda yi yo

ketinate ke mekana me Njambiyé nde, Njambiyé lepima nde: ‹Temó mbe biyima Yakòp, tiko Eso.›

14 Ma he yakama nje lepo ba ndana nde ñge? 'He yakama lepo ka nde, Njambiyé kél meyasi kótute? Ko mbet na, **15** keto a lepima nyé Møyisi nde: ‹Mi gwáki ñgwete mo te yi mi kwadysé gwe ñgwete wene kó, keló ñgikwa ne mo te yi mi kwadysé keló ñgikwa ne nyé kó.› **16** Dete, Njambiyé ti tóka mumó, keto mo te ke kwadysé yinja yaña, ho keto a ke wóndo biriiki ke yinja yasi na. Yasi wete, a tóka mumó ndi keto a ke kwadysé gwe ñgwete wene. **17** Ma, yo ketinate ke mekana me Njambiyé nde, Njambiyé lepima nyé Farawón nde: ‹Mi tembidya we kum ne gba to te. To te nde, mi ta kwá ne nje keskere temó yo yi tedye ne ñguñgudysé mbe, keló sendi nde, dñinó dñyembe wúm sañgwé meneti maka hñen.› **18** Dete, Njambiyé gwáki ñgwete mo te yi nyé kwadysé gwe ñgwete wene kó, dñangwé metó me mo te yi nyé kwadysé dñangwé metó mené kó.

19 Ndana, we yakama lepo yari nde: ‹Ñge ñe dete, Njambiyé ta nje ndeyé sendi mumó keto ñge? Keto nda yakama dñiyo kine keló yasi te yi nyé si pesó ké?› **20** Ma mumó, we yo ba nda, né we boobi pitidye yasi ke numbu Njambiyé? 'Mbe yakama lepo ka nyé mo te ε wómma nyé kó nde: ‹Keto ñge yi we wómma mi deke ké?› **21** 'Mo wómma mbe yeti ne deti te yi keló yasi hñen te yi temó ne kwadysé ne yeko na? 'A ti yaka ñu kiya mboro yeko keló ne kpasa ñgeré ñgeré dñongo ho keló ne gbela mbe na? **22** Ma yo ñéja we ke ñge, ñge ñe nde, Njambiyé kwadysa tedye ñgambi ne

nè ḥguṇḍudye nε, kpalo gbisɔ̄ botu bete be ba nde, bo ta saŋwa nε ḥgambi nε kwɑ̄ yambilə baka? ²³ Ma ḥge be nde, Njambiyε kelma dete, a kwadya tedye sendi nde, a nε meluksa kwɑ̄ to te. A kε kwadysε kabidya meluksa mεte ḥenε botu bete be nyε gwɑ̄ ḥgwεtε wan baka. A kikima si kombile bo, nε bo be nε meluksa mεnε. ²⁴ Yo wuse hεnε, botu bete be nyε jebama baka, yeti ndi kε njoka Beyuden ɿero na, yasi wεtε, a jebama sendi kumɔ̄ kε njoka botu bete be yeti Beyuden baka. ²⁵ Yo nda yi nyε lεpima kε mεkana mε Ose nde: <Kandɔ̄ te yi mi t̄i jeba kwey nde kandɔ̄ dyembε kε, mi ta nje jeba yo nde kandɔ̄ dyembε. Sendi, kandɔ̄ te yi temɔ̄ mbε t̄i biye kwey, mi ta nje jeba yo nde sɔ̄nε temɔ̄ mbε. ²⁶ Ko kε mbεy te yi bomo dikima ɿero nyε bo nde: Bo yeti kandɔ̄ dyembε kε, bo ta nje jeba bo nde: Bɔ̄nɔ̄ be Njambiyε te ε ne joŋ kɔ̄. ²⁷ Ke be Esayi, a kε kembidya ɿero kε kasi kandɔ̄ Isarayel nde: <Ko nde, Bɔ̄nɔ̄ be Isarayel má bεki budyate nda mεsey mε manj, ma Njambiyε ta joŋgwε ndi baŋa ke njokate, ²⁸ kεto Baba Mbokɔ̄ ta tonjε mεyasi hεnε te yi nyε lεpima kε kε to mεnεti kine bukwε yaŋa na. A ta kelɔ̄ yo kine kikɔ̄ na. ²⁹ Esayi lεpima sendi nε mbɔ̄mbu nde: <Baba Mbokɔ̄ te *Sabawot kɔ̄ má dīy kine joŋgwε baŋa benday busu na, ma wuse mε nda *Sɔ̄dɔ̄m, ma wuse ma giro muka nda *Gɔ̄mɔ̄r. >

³⁰ Ma he yakama nje ɿero ba ndana nde ḥge? Yo nde, botu bete be t̄i be ke duwε Njambiyε baka t̄i nyε sosu yan yí sã̄ nde, Njambiyε pεsi nde, bo mε nε ḥgbεŋ kε mbɔ̄mbu wene na. Ko

dete, a p̄esima nde, bo m̄e ne ḥgbej k̄e mb̄ombu wene, k̄eto bo tikima temo k̄e yene. ³¹ Yasi w̄ete, k̄e b̄e botu be kando Isarayel, bo nya yan sosu yí s̄a nje ḥeñgwa membonja m̄e Njambiyē, na p̄esi nde, bo m̄e ne ḥgbej k̄e mb̄ombu wene. Ko dete, bo t̄i kume k̄e yasi te yi membonja diye k̄e na. ³² Ma k̄eto ḥge yi bo t̄i kume k̄e yasi te yi membonja diye k̄e? Yo k̄eto bo dikima take yan nde, Njambiyē ta p̄eso nde, bo m̄e ne ḥgbej k̄e mb̄ombu wene ne nje kelna kim̄ m̄ekele. Bo t̄i take nde, bo yâkañgwé kwâ ne nje tikina temo k̄e yene na. Dete, bo bomiya baki k̄e Tari*^{f1}* te yi badye mum̄o k̄e. ³³ Yo nda yi yo ketinate k̄e m̄ekana m̄e Njambiyē nde: <Beña, mi k̄e kasə Tari te yi bomo bomiyē baki kete k̄e k̄e *Siyōñ, Mbat̄o te yi ta badye bomo. M̄o te ε tike temo k̄e yi Mbat̄o te, a t̄i sañgwa ne njōn na.>

10

¹ Wun̄e njōñ, yasi te yi mi ḡore ne temo mb̄e h̄ene k̄e, yo nde, B̄ōñ be Isarayel njâki k̄e yi Njambiyē, na jongwē bo. Mi k̄e ḥgw̄eta budyate ne Njambiyē k̄e to te, ² k̄eto mi duwâ t̄eri yan. Mi k̄e l̄ep̄o k̄e kasi yan nde, bo k̄e nȳe sosu yan h̄ene k̄e kelna Njambiyē mesay. Yasi w̄ete, bo yeti k̄e duwe njōmb̄o kelna mesay mete na. ³ Yo k̄eto bo yeti k̄e duwe nje te yi Njambiyē kwâ nō yí p̄eso nō nde, mum̄o m̄e ne ḥgbej k̄e mb̄ombu wene k̄e na. Bo kpalma nȳe sosu yí s̄a nje te yi kus̄o nje te wan d̄el̄e. Dete, bo t̄i kwadys̄e kwâ ne nje te yi Njambiyē kwâ nō k̄o na. ⁴ Yo nde, nda yi *Krist sima nje k̄e, membonja mete yi M̄oyisi k̄etima

ké yeti se ne deti te yi kelɔ nde, mumɔ njâki bɛ ne ŋgbɛŋ ke mbɔmbu Njambiyɛ na. Dete ndana, mumɔ hɛnɛ ε tike temɔ ke yi Krist, Njambiyɛ ke pɛsɔ nde, a mɛ ne ŋgbɛŋ ke mbɔmbu wene.

⁵ Ma mɔ te ε kwadfyɛ bɛ ne ŋgbɛŋ ke mbɔmbu Njambiyɛ kɛto bɛŋgwa mɛmboŋga kɔ, Mɔyisi kɛtima nde: <Mɔ te ε kele meyasi mɛte yi mɛmboŋga lɛre kɛ ta jū ne nje te yite.› ⁶ Mɔ te ε kwadfyɛ bɛ ne ŋgbɛŋ ke mbɔmbu Njambiyɛ kɛto tikina temɔ ke yenɛ kɛ, yo kɛtinate ke mɛkana mɛ Njambiyɛ nde: <Wɛ tî ləpi ke moy temɔ yɔ nde: Nda ta bɛndo kɛ pɛle dyoħɔ kɔ?› Yite tédyɑ nde, yí kɛ bɛ *Krist piye nɔ. ⁷ Wɛ tî ləpi sendi nde: <Nda ta piye kumɔ ke dya bɛmuŋ kɔ?› Yite tédyɑ nde, yí kɛ bɛ Krist pundi nɔ ke njoka bɛmuŋ. ⁸ Ma yasi wɛtɛ, mɛkana mɛ Njambiyɛ ləpi ba nde ŋge ke kasi te? Yo ləpi nde: <Mɛləpi mɛ Njambiyɛ mɛ ke mbɔmbu wɔ, yo ke tonj dyem dyɔ, yo sendi ke moy temɔ yɔ.› Ləpi te, yo kasi tikina temɔ ke yi Njambiyɛ te yi wuse pele kɛ. ⁹ Yo nde, ŋge wɛ punjɛ ləpɔ ne gbas gbas ne numbu yɔ nde, Krist nyɛ Nyangwɛ Kumande, ŋge wɛ jayɛ ke temɔ yɔ nde, Njambiyɛ womiya nyɛ soŋɛ ke njoka bɛmuŋ, yite Njambiyɛ ta jongwɛ wɛ. ¹⁰ Kɛto, yo ne nje tikina temɔ te yi wule ndi ke moy temɔ mumɔ kɛ kele nde, Njambiyɛ pɛsi nde, a mɛ ne ŋgbɛŋ ke mbɔmbu wene. Sendi, yo ne nje jayna Njambiyɛ ne gbas gbas yi punde ke numbu mumɔ kɛ kele nde, Njambiyɛ jōŋgwɛ nyɛ. ¹¹ Yo nda yi yo kɛtinate ke mɛkana mɛ Njambiyɛ nde: <Mɔ te ε tike temɔ ke yenɛ, a tî saŋgwɛ ne njɔn na.› ¹² Yo nde, Njambiyɛ yeti ke nɛmbɛ

nde, yɔkɔ Beyuden ho yɔkɔ yeti Beyuden na. Bo hene ndi ne kiya Kumande wete ε nyε budyα kimɔ meyasi nyε bomɔ hene be jeba nyε baka. **13** Keto, yo nda yi yo ketinate sendi ke mækana me Njambiyε nde: <Mumɔ hene ε ta jeba dīnɔ Baba Mbokɔ, mo te ta ju. >

Kasi pelna Kimɔ Tom

ke mbokɔ hene

14 Ma bo ta kelo ba nan yí jeba ne nyε kinε pa tiko temɔ ke yene? Bo ta kelo nan yí tiko temɔ ke yene kinε pa woko kasi ne? Bo ta kelo sendi nan yí woko ne kasi ne kinε mumɔ ne pa pele nyε bo? **15** Ma botu be pelnate ta wule ba we kinε Njambiyε ne pa tomɔ bo kенje? Yo nda yi yo ketinate ke mækana me Njambiyε nde: <O mberi yaŋa yí beŋe bomɔ ke kɛ lepo kimɔ metomun!> **16** Yasi wete, bo hene t̄i tike temɔ ke Kimɔ Tom te na. Ma Esayi ne ŋguru wene kombila lepo nde: <Baba Mbokɔ, nda tikima temɔ ke yasi te yi wuse lepima ké?> **17** Dete, mumɔ tiki temɔ ke tom, keto a paŋma woko. Ngε mumɔ woke kasi *Krist, yo keto bo paŋma lepo nyε nyε. **18** Yasi wete, mi ke kpalo diye nde: Bo t̄i woke ka Kimɔ Tom te? Jɑ, bo kombila woko, keto yo ketinate ke mækana me Njambiyε nde: <Men botu be pelma tom te saŋwa meneti maka hene. Lepi te yi punduma ke numbu yan ké kà kumɔ ke njena meneti.> **19** Yasi wete, mi ke kɛ sendi mbɔmbu yí diye nde: Botu be kandɔ Isarayel t̄i biye ka to te kimote? Ma Moyisi bɑ bosa mumɔ yí lepo nde, Njambiyε lepima nde: <Mi ta kelo nde, wune bɛki ne nyangwε temɔ sungwε ne botu bete be yeti

yinja kpasa kandō baka. Mi ta kelō nde, temō yun kwāki sungwé ne botu bete be kiné dýano baka.»
20 Esayi tiŋma gba temō yí lero nde, Njambiyé lepima nde: «Botu bete be tī be ke sá mi baka dolma mi. Mi punja yotu nyé botu bete be tī be kwey ke diye mi yanja baka.» **21** Ma ke kasi botu be kandō Isarayel, ε nde: «Mi jekidya bo mēngimō hene kēnje botu be dāŋna meto, yasi wete, bo seŋma yasi te yi mi dikima lepo ké.»

11

Njambiyé tī paye kandō Isarayel na

1 Ma mi ke diye nde: Yite ka nde, Njambiyé payma botu be kandō te yi nyé tókuma ké? Ko mbet na. Keto mi ne ḥguru wombe mōno kandō Isarayel. Mi nday Abaraham, mi mbo Beŋjamɛ.
2 Ko Njambiyé tī paye botu bene be nyé kikima si tóke baka na. 'Nduku, wuné ke duwe mbeey te yi lepe kasi Eli ke mékana me Njambiyé komé nyé sōmsa botu be kandō Isarayel nyé Njambiyé ké?
3 A lepima nyé nyé nde: «Baba Mbokɔ, bo sima wo botu be punja mélépi mo, yaŋgile membey mete yi bo diki nyé we sadaka kete ké. Mi tikama ndana ndi mi nyerɔ, ma bo ke kwadye wo sendi mi.» **4** Ma yasi wete, Njambiyé yeŋsama nde ḥge nyé nyé? A yeŋsama nde: «Mi bakidya bomo tomay yitan jɔ yiba nde, bete bembɛ. Bo tī kuse mēbɔŋ ke mbɔmbu *Bal kanɔ nyé na.» **5** Yo sendi ndana dete ke ḥgimō te yɔkɔ. Njambiyé tókuma sendi baŋa bomo ke njoka Bɔnɔ be Isarayel, keto a ne ḥgikwa. **6** A tókuma bo, keto a ne ḥgikwa, yeti keto kimɔ mēkele man na. A má tóka bo keto

kimɔ mɛkele man, yite, ma ɲikwa te yi nyɛ kelɛ kɛ yeti se ɲikwa na.

⁷ Ma hɛ ta nje lɛpɔ ba ndana nde ɲge? Yo nde, botu be kandɔ Isarayel t̄i dole yasi te yi bo nya sosu ke saŋnate kɛ na. Yasi wɛtɛ, ndi botu bete be Njambiyɛ t̄okuma ke njoka yan baka dolma ya te. Ke be bari, bo nj̄a nje be ne daŋna mɛtɔ. ⁸ Yo nda yi yo kɛtinate ke mɛkana me Njambiyɛ nde: < Njambiyɛ kelma nde, dyano dyan bɛki ne yeŋgeleŋ, kelɔ sendi nde, bo t̄i bɛŋnaŋgwɛ se na, bo t̄i woku se pɛ na kumɔ muka. > ⁹ Davit lɛpima sendi nde: < Mɛdye mete yi bo dye kɛ kpâl nje be nda pɔndɔ, yo bɛki nda liki pele yan, né bo bâl, né Njambiyɛ pɔnse bo bɛŋgwɛ yasi te yi bo yâkaŋgwɛ saŋgwɛ nɔ kɛ. ¹⁰ Misi man dîbinanĝwɛ, ma bo me nje bɛŋna. Bo sâŋgwawŋgwɛ ne mɛbɔne mɛŋgimɔ hɛnɛ, mbanjɔ ne hak kine mewɛdya na. > ¹¹ Ma mi ke diye nde: Ke yi botu be kandɔ Isarayel bomiya ne baki kɛ, bo bomiya, né bo bal ndi pɔke ne tɔmbɔmbɔ? Ko mbet na. Yasi wɛtɛ, beya yasi te yi bo kelma kɛ kpalma kelɔ nde, Njambiyɛ jōŋgwɛ yiŋa mɛkandɔ, né botu be kandɔ Isarayel nje gɔru be ke jɔnja kimɔ t̄eri te yi botu bete be yeti botu be kandɔ Isarayel nj̄a be kete kɛ. ¹² Ma ɲge be nde, beya yasi te yi bo kelma kɛ kpalma kelɔ nde, Njambiyɛ nyɛki budya mɛkombila nyɛ bɔmɔ hɛnɛ ke to mbokɔ, ɲge be sendi nde, mbɛkɔ te yi bo balma kɛ kelma nde, a nyɛki budya mɛkombila nyɛ yiŋa mɛkandɔ, 'yite, mɛkombila mɛte kina nje be kpekum komɛ Njambiyɛ ta tɛmbidye botu be

kandɔ Isarayel hene, kwɑ joŋgwɛ bo ké na?

Kasi teri botu bete be yeti botu

be kandɔ Isarayel baka

¹³ Ndana, mi ke kwadye tapita nyɛ wunɛ, wunɛ botu bete be yeti botu be kandɔ Isarayel baka. Gba mi mo tomun Njambiyɛ. A tomma mi kɛnje ke gba yun, botu bete be yeti botu be kandɔ Isarayel baka. Dete, mi ne mesosa ke mesay mete yi mi kelɛ ké. ¹⁴ Mi ne mesosa yí kelɔ mesay mete, simande yo ta kelɔ nde, baŋa bomɔ ke njoka botu be kandɔ dyembɛ ta górc be ke jɔnja kimɔ t̄eri te yi bari, né Njambiyɛ joŋgwɛ bo. ¹⁵ Ma nge be nde, Njambiyɛ paŋma paye botu be kandɔ Isarayel tiko ne naŋ yí jaŋgwɛ njoka ne bennɛ botu be mɛnɛti maka, 'yite yɔkidya te yi Njambiyɛ ta yɔkidye bo ne kɔkɔ njesɛ ke mbey yan ké kina nje be kpekum na? 'Yo kina be nda yi mumɔ si gwe nje jü ké na?

¹⁶ Ma nge bo pɛsɛ mampa b̄u bosa kum te kaŋɛ nyɛ Njambiyɛ, yite nde, b̄ukwɛ te yiri hene me wokuna ne nyɛ sendi. Nge bo kaŋɛ njuku jeti nyɛ Njambiyɛ, yite nde, mɛbɔ mete me wokuna ne nyɛ sendi. ¹⁷ Bo pɛsima yin̄a mɛbɔ me *oliviye te yi bo be bɛkɔ kɔ soŋɛ. E bo nje kɛ b̄u wɛ, wɛ bɔ oliviye te ε lo tuku tuku kɔ nje dákse ke mbey yan, né wɛ nje be ne kimɔ njɔnju te yi wule ke njuku oliviye te yi bo be bɛkɔ kɔ. ¹⁸ Nda yi yo dete ké, wɛ t̄i bɛndidya yotu d̄uŋgwɛ beti ke mbɔmbu mɛbɔ me oliviye te yiri yi bo pɛsima ké na. Ma nge be nde, wɛ ke bɛndidye yotu, kanda duwɛ nde, yeti wɛ soɓɛ njuku jeti na. Yasi wɛtɛ,

yo njuku jeti sobe wε. ¹⁹ Wε yakama diye nde: <Ngambiye ti ma pési mεbō mεte yiri soŋε, na nje bū mi dákse ke mbey te na?> ²⁰ I, yo gbate dete. Ma a pésima bo soŋε, keto bo t̄i tike temo ke yene na. Ke bε wε, Ngambiye nya wε mbey te, keto wε ke tiko temo ke yene. Dete, wε t̄i bεki ne metake mεte yi bεndidya yotu na. Yasi wεtε, kpalɔ kambo Ngambiye. ²¹ Keto nda yi Ngambiye t̄i tike ḥgbak ḥgbak mεbō mε jeti te kέ, 'yo wε yi nyε ta nje tiko? ²² Ma dukwε nde, Ngambiye ne ḥgikwa, a sendi ne nyano ke yasi te yi nyε si pεsō kέ. A tedya nde, a ne nyano ke yasi te yi nyε si pεsō kέ sungwε ne botu bεte bε kelma bεya yasi baka. Yasi wεtε, a ne ḥgikwa sungwε ne wε, ḥge wε kέ ndi mbombu joŋna yaka no nde, a kēl ḥgikwa ne wε. Ma ḥge ti bε dete na, a ta pεsō sendi wε soŋε. ²³ Ke yi botu bε kando Isarayel sendi, ḥge bo yōkidye bo, keto a ne deti te yi yōkidye bo ne koko njesε ke mbey yan. ²⁴ Ke bε wε, bo pésima wε soŋε ke ḥgbak ḥgbak mbey yō ke njuku oliviye te ε lo tuku tuku kō. Bo njā bū wε kέ dákse ke njuku oliviye te yi bo bε bεkō kō, yite yeti ḥgbak ḥgbak mbey yō na. ḥge bε nde, tεri yō dete, 'sungwε ne Beyuden bo bε wulma ke njuku oliviye te yi bo bε bεkō kō? 'Yan kina bε jεwnate budyate nde, Ngambiye yōkidya bo dákse ke ḥgbak ḥgbak mbey yan ke njuku oliviye yan na?

Ngambiye ta joŋgwε botu

bε kando Isarayel

25 Ma wunε njɔŋ, mi yeti ke kwadye nde, wunε ndêkimaŋgwε nyan gwε yasi ke yi Njambiyε sɔdya mbɔmbu kέ na. Wunε dûkwε yo, ma wunε me nje take nde, wunε ne dyano. Yo nde, baŋa bɔmɔ ke njoka botu be kandɔ Isarayel njɔ kelɔ dà metɔ sungwε ne Njambiyε. Bo ta kelɔ dà metɔ dete kɛ no mbɔmbu kumɔ ndi ke ŋgimɔ te yi bɔmɔ hene be Njambiyε tɔkuma be yeti ke kandɔ Isarayel ta tikɔ temɔ ke yene. **26** Dete, Njambiyε ta nje joŋgwε ndiŋgele kandɔ Isarayel nda yi yo kətinate ke mækana me Njambiyε nde: <Mɔ te ε ta joŋgwε bɔmɔ kɔ ta wule *Siyɔŋ nje no. A ta soŋe mebeyo me benday be Yakɔp.> **27** Yo kətinate sendi ke mækana me Njambiyε nde: <Beŋa, mbon te yi mi ta kelɔ sine bo kέ, yo nde, mi ta si soŋe mebeyo man.>

28 Ngε wuse sambile misi ɓεŋε nda yi botu be kandɔ Isarayel seŋma ne Kimɔ Tom kέ, wuse má lepɔ nde, bo ɓependɔ be Njambiyε. Ma yo kélnaŋgwε dete yí joŋgwε ne wunε. Yasi wεtε, ngε wuse nje kpalo sambile misi yí ɓεŋε nda yi Njambiyε tɔkuma ne bo kέ, wuse má lepɔ komete nde, Njambiyε ndi ke kwadye bo ne temɔ ne hene, keto a kpoma dete nyε besaŋmbambɔ ɓan Abaraham nè ɓoŋɔ ɓenε. **29** Keto ngε Njambiyε si nyε mumɔ mækombila ne gbεlate ho ngε nyε si jeba mumɔ, na ɓe mumɔ wene, ko a tí yɔkidye se numbu ke kɔŋte na. **30** Wunε botu ɓete be yeti botu be kandɔ Isarayel baka, wunε ne ŋguru wun tǐ wokuna kwey ne Njambiyε na. Ma ndana, Njambiyε kpålma nje gwe ŋgwεtε wun, keto botu be kandɔ Isarayel tǐ wokuna ne nyε na. **31** Yo

ndi sendi dete ndana, botu be kando Isarayel yeti ke wokuna ne Njambiyε na. Ma Njambiyε ke kpalo gwe ηgwεtε wun, na nje gwe ηgwεtε wan yεy nda yi nyε gwα ne ηgwεtε wun sendi kε. ³² Dete, Njambiyε kelma nde, bɔmɔ hene bεki bala dañna metɔ, na nje gwe bo hene ηgwεtε.

³³ O nyaŋgwε ηgikwa ne Njambiyε wa! O nyaŋgwε dyanɔ ne nyε wa! O nyaŋgwε duwα yasi sendi ne nyε wa! 'Mumɔ yakama duwε ka meyasi mete yi nyε pεsε ke temɔ ne kε? 'Mumɔ yakama biye ka to meyasi mete yi nyε kele kε? ³⁴ Gbate, yo nda yi yo kεtinate ke mεkana mε Njambiyε nde: <Nda ke duwε dyanɔ Baba Mbokɔ kɔ? Nda bα mɔ meŋgitε wene wεtε yesɔ kɔ? ³⁵ Nda ε kandima nyε nyε yinα yasi, na nje yɔkidye sendi nyε mɔ te kɔ?> ³⁶ Yo nde, meyasi hene wúla pele yene. Yo nyε kele nde, yasi hene dīy ndi ke mbεy te wene. Yo nyε name meyasi hene. Bomo lūksa nyε kpo ne kpo, *amen.

12

Joŋgwε mɔ Njambiyε

¹ Wunε njɔŋ, nda yi Njambiyε gwα ηgwεtε wusu dete kε, mi ke kombile ηgwεtε ne wunε nde: Ndana, wunε kānα yotu yun nε joŋgwε dyun hene nyε Njambiyε nda sadaka, nε yo wokuna ndi ne nyε, na bε ne mεsosa kete. Kpasa kelna mεsay nyε Njambiyε te yi wunε yâkaŋgwε kelɔ, yo yite. ² Wunε tī bεkidyaŋgwε ne joŋgwε botu be ηgimɔ te yɔkɔ na. Yasi wεtε, wunε tīki nde, Njambiyε sēnji dyanɔ dyun yí nyε wunε jɔnja temɔ, nε wunε duwε nεmbε yasi te yi

Njambiyę kwadyę, yite nde, kimɔ yasi, yasi te yi nyę nyę məsosa, yasi te yi ndi pōke ne njololo kę mbəmbu wene.

³ Ma keto ηgikwa te yi Njambiyę kelma ne mi kę, mi ke lępɔ nyę mumɔ hene ke njoka yun nde: Mumɔ tı bęki ne metake mete yı bəndidye yotu kwą yike yi nyę yâkaŋgwę bę nō kę na. Yasi wete, mumɔ hene bęki ne metake mete yı pidye yotu ne, bęngwę ndi teri ne, bęngwę tikina temo te yi Njambiyę nya nyę kę. ⁴ Yo sendi dete nde, yotu mumɔ ndi wete. Yasi wete, yo ne budya medoku, ma misi mesay man dele dele. ⁵ Dete sendi, wuse ne bęwɔ, yasi wete, wuse hene ηgbóku bę ndi mumɔ wete, keto wuse hene saŋgwate sine be *Krist. Yo nde, baka saŋgwate bęne bęsɔ nda yi medoku me yotu bę sendi saŋgwate kę. ⁶ Ma Njambiyę nyeki wuse męyasi dele dele nda yi nyę kwadyę bęngwę ηgikwa te yi nyę kelę ne mumɔ hene ke njoka su kę. Dete, ɳge bę nde, Njambiyę nya mumɔ dëti te yi punja məlepi mənę, yo kimote nde, a kęl yo bęngwę tikina temo te yi Njambiyę nya nyę kę. ⁷ ɳge bę nde, Njambiyę nya mumɔ dëti te yi kamna bęsɔ, yo kimote nde, a kęl yo nda yi nyę yâkaŋgwę kelę kę. ɳge bę nde, a nya mumɔ dëti te yi tedye bęsɔ yasi, yo kimote nde, a nyeki sosu ne kete. ⁸ ɳge bę nde, Njambiyę nya mumɔ dýanɔ te yi nyena bęsɔ dëti ke temo, yo kimote nde, a kęl yo. ɳge bę nde, a nya mumɔ temo te yi kelna ɳgay, yo kimote nde, a kęl yo ne kimɔ temo. Ma ɳge bę nde, a nya mumɔ dëti te yi ciyiɔ ne bęsɔ, yo kimote nde, a nyeki sosu ne kete. ɳge bę nde,

a nya mumɔ temɔ te yi gwena bɛsɔ ŋgwetɛ, yo kimɔte nde, a kâma bo ne mesosa.

⁹ Mekwadya mun tî bɛki ne likisi ke moyte na. Wunɛ bén mɛbeyɔ nyɛ bɔ ke dítɛ. Wunɛ nyéki sosu yun hene ke kelna kimɔ yasi. ¹⁰ Wunɛ kwâdyaŋgwɛ tandɛ yun nda bemaŋ. Wunɛ nyéki sosu te yi jesina tandɛ yun. ¹¹ Wunɛ nyéki sosu ke mesay tikɔ dyem. Wunɛ kél mesay nyɛ Nyanyaŋgwɛ Kumande ne temɔ yun hene. ¹² Wunɛ békì ne mesosa, keto wunɛ ne bibina temɔ ke yasi te yi Njambiyɛ sima kpo nyɛ wunɛ ké. Wunɛ gbisi sendi mɛbɔnɛ. Wunɛ kél tiŋ, nyɛ sosu ke mɛngweta kè nɔ mbɔmbu. ¹³ Wunɛ kâma botu be Njambiyɛ ke meyasi mete yi banɛ bo ké. Wunɛ sâñ nje te yi bû ɓejɛŋgwɛ ne mesosa ke mɛmbey mun. ¹⁴ Wunɛ dîya Njambiyɛ nde, a nyékimekombila nyɛ botu bete be tedye wunɛ nyanyaŋgwɛ mɛbɔnɛ baka. A nyéki bo mekombila. A tî kitanyaŋgwɛ ne bo na. ¹⁵ Wunɛ sôsaŋgwɛ wúne botu bete be ke moy mesosa baka. Sendi, wunɛ lél wúne botu bete be ke lelo baka. ¹⁶ Metakɛ mun békì ndi wete tandɛ yun. Wunɛ tî nyéki temɔ ke nyanyaŋgwɛ meyasi na. Yasi wete, wunɛ kpâl nyɛ temɔ ke mɔnɔ meyasi. Mumɔ tî takà ne ŋguru wene nde, a ne dyanc na.

¹⁷ Ngɛ mumɔ kele beya yasi ne we, we tî yɔkidya sendi nyɛ nyɛ na. Wunɛ sâñ nje te yi kelɔ kimɔ yasi te yi bomɔ hene ta jaye. ¹⁸ Ngɛ yo yaka, má bɛki tandɛ te yun, ma wunɛ sâñ nje te yi joŋna ne te wúne bomɔ hene. ¹⁹ Wunɛ njɔŋ, wunɛ sɔŋ temɔ mbɛ, yo kimɔte nde, wunɛ ne ŋguru wun tî kundu beya yasi te yi bomɔ

kelə nε wunε kέ na. Yasi wεtε, wunε fiki, nέ Njambiyε woku ɳgambi suŋgwε nε bo. Keto nyε Baba Mbokό ke lεro ke mοy mεkana mεnε nde: «Mεkundόkό, yo yembε. Yo mi yօkidye ndi ɓeya yasi te yi ɓomό kelə kέ nyε ndi bo. ²⁰ Yasi wεtε, ɳgε mɔ pendɔ wɔ gwe njā, nyɛkɔ gba nyε mεdye. ɳgε nyε gwe yεsidiyε, nò nyɛki nyε mօrɔku. Keto ɳgε wε kelə dεte, yo ta sana nyε ɓud�ate ke temo.» ²¹ Wε tί jaya nde, mεbεyɔ nάm wε na, yasi wεtε, kpalo kelə kimɔ yasi yi namɔ nε mεbεyɔ.

13

Kasi jesina bekum

¹ Mumό hεnε yάkaŋgwε tεkwε to suŋgwε nε bekum. Keto mumό wεtε nε wεtε ti yaka bε kum kinε nde, yo wúla ke yi Njambiyε na. Keto bekum hεnε, yo Njambiyε tεmbidye bo. ² Dete, ɳgε mumό lụ dγyambi suŋgwε nε bekum, mɔ te ke sumό kol suŋgwε nε yasi te yi Njambiyε sima tεmbidye kέ. Botu bεtε be kelə dεte baka ta kelə nde, jɔsi bâl ke to yan nε ɳguru wan. ³ ɳgε mumό joŋna nε ɳgbεŋ, a tί gwe wɔ botu bεtε be kεndε nε dya baka na. Ma ɳgε mumό joŋna kɔtute, a má gwe wɔ yan. ɳgε wε kwadfyε nde, wɔ bekum tί biya wε na, kelə kimɔ yasi, nέ bo jay wε. ⁴ Keto bo gba botu bε mesay be Njambiyε yí kame wε, nέ wε joŋna nε ɳgbεŋ. Ma, ɳgε wε joŋna kɔtute, nò gwâki wɔ yan, keto yeti gbεlate yi Njambiyε kaŋma nε kafa nyε bo kέ na. Bo botu bε mesay be Njambiyε, bo ke tedye nda yi Njambiyε kunde nε ɓeya yasi kέ, tedye sendi ɳgambi nε suŋgwε nε botu bεtε

be kelə kōtu mēkele baka. ⁵ Dete, mumɔ hēnɛ yâkaŋgwé tekwé to suŋgwé nē bekum, yeti ndi keto kambina njambi Njambiyé nyepɔ na, yo keto wune duwà ke moy temɔ yun nde, tekwa to dete, yo kimɔte. ⁶ Yo sendi keto te yite yi wune gbo nē garama, keto botu bête be kelə say boŋnate baka, yo Njambiyé tembidye bo, nē bo tonje say te kimɔte. ⁷ Wune gbôku mēyasi mēte nyɛ mumɔ hēnɛ te yi wune yâkaŋgwé gbo nyɛ nyɛ kɔ, gbo garama nyɛ mɔ te yi wune yâkaŋgwé gbo nyɛ nyɛ kɔ, gbo mɔni gbona lumɔ nyɛ mɔ te yi wune yâkaŋgwé gbo nyɛ nyɛ kɔ. Wune kâmbi mɔ te yi wune yâkaŋgwé kambo kɔ, sombile mɔ te yi wune yâkaŋgwé sombile kɔ.

Mekwadysa, yo njuku membonja

⁸ Wune tî dīy nē pilo mumɔ na. Siya pilo te yi wune yâkaŋgwé be nɔ, yo ndi nde, wune kwâdysaŋgwé tandɛ yun kè nɔ mbombu. Keto mɔ te ε kwadys jakɔsɔ, mɔ te sima tonje membonja mɛ Njambiyé hēnɛ yi Mɔyisi k̄etima ké. ⁹ Ma membonja mɛ Njambiyé lépi nde: <Kpε, wε tî kel wanja na. Wε tî woku mumɔ na. Wε tî gubu na. Wε tî gɔru yasi mumɔ na.> Ke membonja mənɔri nè yiŋa membonja hēnɛ, njuku te yo ndi ke mbonja wɛtɛ nde: <Kwadysikwé mɔŋ nda yi wε kwadys ne yotu yɔ ké.> ¹⁰ Ko mēkwadysa ti kél bεya yasi nē jakɔsɔ na. Mekwadysa kél nde, mumɔ tōnjukwé membonja mēte yiri hēnɛ. ¹¹ Wune sâŋ nje te yi kelɔ d̄ete, laŋsa laŋsaŋgwé, keto wune ke duwɛ ŋgimɔ te yi wuse dīyε kete ndana ké. Yo ndana ŋgimɔ te yi wune yâkaŋgwé jemiyε ke jakɔ yεy, keto ŋgimɔ te yi Njambiyé

ta joŋgwε nε wuse sidye nō kέ sima wuta. Yo ti lǒndó se nda kande ke ɳgimó te yi wuse kandima nε tikina temó ke yi Kumande Yesus kέ na. ¹² Tu ma kikó, misi ta ɓe ke pupo, dete wuse tíki mēkele mēte yi wuse díkima keló ke yitil kέ kpalo nje ɓu mējéle me dyambi yi wuse ta lụ nε dyambi ke puye. ¹³ Wuse jôŋnaŋgwε nε ɳgben nda yi mumó yâkaŋgwε joŋna nō keló yasi ke puye nε yesɔ kέ. Wuse tí dyenangwε kwá to te ho gwe mēnjam beya gwenate na. Wuse tí joŋnaŋgwε nε sap sap keló mēkele me mēmi na. Wuse tí kusu metando ke njoka bomo ho ɓe nε nyaŋgwε temó na. ¹⁴ Wunε tí kel mēyasi mēnori na. Yasi wete, wunε jâya nde, Kumande Yesus békí nda mējéle me dyambi mēte yi wunε leŋe kέ. Wunε tí nyeki sosu ke metake mēte yi mumó ɓe nō yí tonje nε beya mewobo mēne kέ na.

14

Kasi botu ɓe deti nè botu ɓe teke

¹ Ke yi mɔ te ε tí pa tikó temó nε ɳgbik ke yi Njambiyé kɔ, wunε ɓoŋ nyε kimóte ke njoka yun kine nyε meso wúne bo ke mēyasi mēte yi nyε nε ɳguru wene take nde, yo nε ɳgben kέ na. ² Yóko nε ɓibina temó nde, a yakama dye nε mēyasi hene lale. Ma yɔru ε tí pa tikó nε temó nε ɳgbik ke yi Njambiyé kɔ nde, a ta dye ndi nε gbela mēnyiŋo. ³ Kpε, mɔ te ε dye mēyasi hene kɔ tí yelkwε mɔ te ε ti dyáki kɔ na. Ma yɔru ε ti dyáki mēyasi mēte yite kɔ tí ləpinangwε beyate nε yɔru na, keto Njambiyé sima ɓu sendi nyε kimóte ke mbɔmbu wene. ⁴ Wε yɔ ba nda, nέ wε ləpina

beyate ne mo mesay me bese bete? Ngue nyekel es mesay kimote ho beyate, yo beja ndi masa wene. Ma a ta kelo mesay kimote, keto Nyanjgwé Kumande yakama nyue nyet deti te yi kelo dete.

⁵ Yékó taka ne nde, yinja meyeso kwá baña. Ma yoru nde, meyeso hene ndi wete. Ma mumo hene diy ne ngbik ke metake mené ne nguru wene.

⁶ Mo te e take nde, yinja meyeso kwá beso ko taka dete yi lukse ne Nyanjgwé Kumande. Mo te e dye meyasi hene ko dyáki lale yi lukse sendi ne Nyanjgwé Kumande, keto a ke nyue Njambiyé wosoko ke yasi te yi nyue dye ké. Ma yékó e ti dyáki yinja meyasi ko kiy yi lukse ne Nyanjgwé Kumande sendi, keto a ke nyue Njambiyé wosoko ke yasi te yi nyue kiyé ké.

⁷ Yo nde, kine mumo wete ne wete ke njoka su ke joyna, keto nyue ne nguru wene diye ne yotu ne na. Sendi, kine mumo wete ne wete ke njoka su ke gwe, keto nyue ne nguru wene diye ne yotu ne na.

⁸ Keto ko nde, wuse békí ne joñ, wuse békí ne joñ yi lukse ne Nyanjgwé Kumande. Sendi, ko nde, wuse gwáki, wuse gwáki yi lukse ne nyue. Ma dete, ko nde, wuse békí ne joñ ko nde, wuse gwáki, wuse wókunañgwé ndi ne Nyanjgwé Kumande.

⁹ Yo keto te yite yi *Krist gwá nje womiyé, na nje be kumande botu bete be ma gwe nè baka be ndi ne joñ baka.

¹⁰ 'Ma we njáki nje lepina yo beyate ne moñ keto nge? Ho nde, 'yoru njáki nje yeliyé ba mañ keto nge? Yo nde, wuse hene ta temé yi yenja lepi ke mbombu Njambiyé komé nyue ta jçse wuse ké.

¹¹ Yo nda yi yo ketinate ke mekana me Njambiyé nde: <Mi Baba Mbokó, mi gbate ne

joŋ. Mi ke kombile lero nde: Bomɔ hene ta kuse mebɔŋ ke mbɔmbu wombɛ. Mumɔ hene ta lero ne numbu ne nde, mi Njambiyɛ.» ¹² Dete, mumɔ hene ke njoka su ta pile yasi te yi nyɛ kelma ke joŋgwɛ dyenɛ kɛ ne ŋguru wene nyɛ Njambiyɛ.

¹³ Ma nda yo dete kɛ, baka t̄i lepinangwɛ se beyate ne ɓesɔ na. Yasi wete, wuse kpâl pɛsɔ nde, wuse t̄i kel se yiŋa yasi te yi yakama badyɛ beŋjɛŋ busu ho jatidye bo ke beya nje na. ¹⁴ Sine Kumande Yesus sangwate, dete mi ke kombile duwɛ gbate gbate nde, yo kinɛ yaŋa wete ne wete yi ne sembɔ kete na. Yo nde, yiŋa yasi njáki nje ɓe ne sembɔ, ŋge mumɔ ne ŋguru wene take nde, ya te ne sembɔ. ¹⁵ Ma ŋge yiŋa medye te yi we dyɛ kɛ njangwɛ temɔ mɔŋ, komete, we yeti se ke joŋna beŋgwɛ yasi te yi mɛkwadysa tedye kɛ na. Diyo ne sosɔ ke yasi te yi we dyɛ yɔ lalɛ kɛ. We t̄i kpal kelɔ nde, mɔ te yɔkɔ yi *Krist gwɑ keto ne kɔ yâmbila keto te na. ¹⁶ Ma yasi te yi we ɓeŋɛ yɔ nde kimɔte kɛ t̄i kpal kelɔ nde, bomɔ tâpitaŋgwɛ beyate keto te na. ¹⁷ Keto *Kando Njambiyɛ ti ɓéŋa kasi medye nɛ kasi hɔbiya yiŋa yasi na. Yasi wete, yo ɓéŋa mesay maka yi Kimɔ Sisiŋ kele ke joŋgwɛ mumɔ kɛ. Yite nde, kelna ŋgbɛŋ mɛkele, joŋna ne te wune ɓesɔ nɛ diyo ne mesosa. ¹⁸ Mɔ te ε kele mesay nyɛ Krist dete ne temɔ ne hene kɔ ke kelɔ nde, Njambiyɛ ɓéki ne mesosa ne nyɛ, kelɔ sendi nde, bomɔ jâya nyɛ. ¹⁹ Dete, he nyɛki sosu yí sã nje te yi joŋna ne te tandɛ su, sã sendi nje te nde, baka kâma ɓesɔ, nɛ wuse dɔku dɔkɔ ke nje Njambiyɛ kɛ nɔ mbɔmbu. ²⁰ Ke kasi medye, we t̄i bekidya mesay

mête yi Njambiyé kelé ke temo mumo ké, keto yasi te yi we dye ké na. Yo gbate nde, mèyasi hène pupunate kine sembo kete na. Yasi wete, yo beyate nde, mumo dyâki yinà yasi te yi yakama jatidye jakoso ke bœya nje. ²¹ Gba kimó yasi, yo nde, we tî kel ko yinà yasi wete ne wete yi yakama jatidye moñ ke bœya nje na, ko dye na yinà menjay ko hobiya menjam ko kelna yinà yasi dèle. ²² Ke yé, we ke duwé yé nde, ke yite, we ke keló yasi ne ñgbeñ ke mbombu Njambiyé, ma bakiðya ndi yo yite dete kë nô mbombu ke njoka yó wûne nyé. Yékó yi temo ne yeti ke ndeyé nyé ke ñgimo te yi nyé kelé yasi te yi nyé sima pessó ké ne gba mesosa. ²³ Yasi wete, mo te e dye yinà yasi nje bë ne meso ke temo ke yasi te yi nyé dye ké balma lepi ke mbombu Njambiyé, keto a kine bibina temo ke yasi te yi nyé kelé ké na. Ma ko mumo kél yasi te nda, ñge nyé ti bë ne bibina temo ke yasi te yi nyé kelé ké, yite a kelma meþeyó.

15

¹ Ma wuse bë me su ne ñgbingim ke nje Njambiyé baka, wuse yâkañgwé gbiñó ñotu bëte bë tî pa bë dëte baka, kamé bo ke metekó man. Wuse tî sañ ndi yasi te yi nyé wuse bëro mesosa na. ² Mumo hène ke njoka su kél yasi te yi nyé jakoso mesosa yí kamé ne nyé, na ñóku ñóko ke nje Njambiyé kë nô mbombu, ³ keto *Krist tî sañ nje te yi keló yasi te yi nyé nyé ne ñguru wene mesosa na. Yasi wete, a kelma nda yi yo ketinate ke mekana me Njambiyé ke kasi ne nde:

<Məndoy məte yi ֆomɔ toyma nε wε Njambiyε kέ kpalma ֆalɔ ke to mbε.› ⁴ Yo nde, məyasi həne te yi bo kandima kətɔ ke məkana mε Njambiyε kέ, bo kέti yo yí tedye nε wuse məyasi, nε wuse bε nε ֆibina temɔ ke yi Njambiyε. Bibina temɔ te ta wule ke kelna tiŋ nè ke nyəna deti ke temo te yi məkana mε Njambiyε nyε wuse kέ. ⁵ Njambiyε nyέki ֆomɔ deti te yi bε nε tiŋ ke məyasi. A ke nyε sendi bo deti ke temo. Njambiyε te ε kele dete kօ kél nde, metake mun békì ndi wete yí joŋna nօ sendi wete tandə yun nda yi Krist Yesus tedya wuse kέ. ⁶ Yo kēlnaŋgwε dete, nε wunε həne bε ndi temo wete, bε ndi ղgiŋ wete yí lukse nε Njambiyε te saŋgwε nε Nyāŋgwε Kumande wusu Yesus Krist. ⁷ Dete, baka bôŋ bəsɔ kimotε nda yi Krist ֆoŋma sendi nε wunε kimotε kέ. Wunε kél dete, nε ֆomɔ bəŋ bəsε Njambiyε.

⁸ Mi ke kombile ləpo nde: *Krist njå bε mɔ mesay mε Beyuden, kandɔ botu bete bε pəsina baka. A kelma dete yí tedye nde, Njambiyε lépi ndi gbakasi ke yasi te yi nyε si kpo kέ. A njå nje bε mɔ mesay wan dete, na tonje nè məyasi məte yi Njambiyε kpoma nyε ֆesəŋmbambɔ ֆan kέ. ⁹ Ma a njå sendi, nε botu bete bε yeti Beyuden baka lukse Njambiyε, kətɔ a gwą ղgwetε yan. Yo nda yi yo kətinate ke məkana mε Njambiyε nde: <Dete, mi ta lukse wε sine məkandɔ mε botu bε mənəti maka. Mi ta jembina yí sombile nε dīnɔ dýɔ.› ¹⁰ Yo sendi kətinate ke yiŋa mbey nde: <Wunε sôsaŋgwε, wunε məkandɔ mε botu bε mənəti maka həne. Wunε sôsaŋgwε wúnε botu bε kandɔ dýenε.› ¹¹ Yo kətinate sendi womaŋa

ke mēkana mē Njambiyē nde: ‹Wunē mēkandō mē botu bē mēneti maka hēnē, wunē lūksa Baba Mbokō. Bomō ke njoka mēkandō hēnē lūksa nyē.› ¹² Esayi te mō punja mēlepi mē Njambiyē ke lēpō sendi nde: ‹Wētē nday Isay ta dyā. Yo nyē ta temō dīyō ne mēkandō mē mēneti maka. Bo ta bē ne bibina temō ne nyē.› ¹³ Njambiyē te ε kele nde, bomō bēki ne bibina temō ne nyē kō kēl nde, temō yun tōndu ne mēsosa ne sot. A kēl sendi nde, temō yun dīy ne te ke meyasi hēnē, keto wunē ke tikō temō ke yene. A kēl dēte ne deti te yi Kimō Sisiŋ, nē wunē bē ne bibina temō ke yene kwā to te.

¹⁴ Wunē njōŋ, ke pay te yun, mi ne ḥguru wombe ke kombile duwē nde, temō yun ton-dunate ne metake mēte yí kelō kimō yasi. Sendi, wunē ke duwē meyasi mē Njambiyē kumō njena, dēte baka yakama nyē bēsō mēngite. ¹⁵ Ma ke yinjā mēmbey, mi kētima lēpina ne gbas gbas nyē wunē kine sōdye yaŋa na. Mi kelma dēte yí gba ne dyanō dyun, nē wunē taki meyasi mēte yi wunē sima si duwē kē. Mi kētima dēte keto ḥgikwa te yi Njambiyē kelma ne mi kē. ¹⁶ A kelma nde, mi bēki mō mēsay mē Krist Yesus ke njoka botu bete bē yeti Beyuden baka. Mi ke kelō mēsay nda mō nyēna sadaka nyē Njambiyē ke lēpina Kimō Tom ne yi mi lēpe kē, nē botu bete bē yeti Beyuden baka nje bē nda sadaka te yi nyē Njambiyē mēsosa yi yakama ne nyē ne deti Kimō Sisiŋ. ¹⁷ Ma dēte, mi yakama bē ne mēsosa ke mēsay mēte yi mi kelē nyē Njambiyē kē, keto sine Krist Yesus saŋgwate. ¹⁸ Yo nde, ḥge mi bobē

lərō yin̄a yasi, yo ndi yik̄e yi *Krist kwaṇ̄ma n̄e mi yí kel̄o nde, botu bete be yeti Beyuden baka kēl̄ ndi yasi te yi Njambiyē lere kē. A kelma yo n̄e nje m̄elepi m̄ete yi mi dikima lərō, n̄e nje m̄eyasi m̄ete yi mi dikima kel̄o kē. ¹⁹ A kelma sendi yo n̄e nje ḥgungudye n̄e yi nȳe punja n̄e nje kelna m̄eyekambiye, bū kelna nyāngwē m̄eyasi n̄e nje te yi Sisin̄ [Njambiyē]. Dete, mi pelma Kim̄o Tom budyate ke kasi Krist nȳe bōm̄o hēn̄e, ke m̄embey hēn̄e kande Yerusalem kē nō pay Iliri. ²⁰ Ma siya yasi te yi mi jeke ḡorō, yo nde, mi l̄epi Kim̄o Tom ke mbey kom̄e mum̄o t̄i pa lərō dīn̄o Krist wete yeso kē, ma mi nje bendifye t̄u ke gwā m̄ekol me t̄u te yi wete mum̄o sima tembidye kē. ²¹ Yasi wete, mi kpalma ḡorō nde, yo b̄ēki nda yi yo ketinate ke m̄ekana me Njambiyē nde: «Botu bete yi bo t̄i lere kasi ne wete yeso nȳe bo baka ta duwe nȳe. Botu bete be t̄i wok̄e kasi ne wete yeso baka ta woko biye to m̄eyasi.»

²² Yo yite pete mi nde, m̄en̄ga budyate mi t̄i kum kē b̄eŋ̄e wun̄e na. ²³ Ma ndana, mi ma sidye mesay ke meneti m̄ete yi woŋ̄ga. Mesew sima buyo, tem̄o mbe ndi ne p̄epepe nde, mi kēn̄ b̄eŋ̄e wun̄e. ²⁴ Mi ne b̄ibina tem̄o nde, mi ta b̄eŋ̄e wun̄e kom̄e mi ta kē ke Espanyē kē. Mi ta kwaṇ̄dye m̄on̄o ḥgim̄o mesosa sine wun̄e, n̄e tem̄o mbe pa wey biran̄. Wun̄e ta kame mi yí kē tikidye mi ke kendi te. ²⁵ Ma ndana, mi ta pa kē kame botu be Njambiyē be diye ke Yerusalem baka. ²⁶ Keto bekriten bete be diye ke meneti me Maseduwan n̄e Akay baka b̄eŋ̄ma kim̄ote nde, bo ndēm̄ m̄oni yí kame n̄e buka bōm̄o ke njoka

botu be Njambiyé be diye ke Yerusalem baka. ²⁷ Bekriten bete ne ḥguru wan kwadye kelo dete sunjwe ne bari. Yo nde, bo yâkaŋwe kame gba bo dete, keto Beyuden bete be me bekriten baka kamma botu bete be yeti Beyuden baka ne nje meyasi mête yi Kimo Sisiŋ nyé mumo ké. Dete, yakama sendi nde, botu bete be yeti Beyuden baka nyéki bo meyasi mête yi yakama kame bo ke jongwe dyan. ²⁸ Ngé mi sidye məkele menɔri si kë tikidye meyasi hene te yi bo ndemma ké, ma nje pesa ne wéri kë no Espanye. ²⁹ Mi duwá nde, *Krist ta tonje məkombila ke kendi te yi mi ta kë wéri ké.

³⁰ Wuné njøŋ, wuse ke tiko temo ke yi Nyangwe Kumande wusu Yesus Krist. Sendi, Kimo Sisiŋ ke kelo nde, wuse kwâdyangwe tandé su. Dete, mi ke kombile ḥgweta ne wuné nde, sine wuné bêki saŋgwate yi ḥgweta ne Njambiyé ne temo su hene keto mbe, ³¹ ma mi nje saŋwa ne məbøne ke məbø me botu bete be ti pa tiko temo ke yi Kumande Yesus ke Yuda baka. Wuné ḥgwétaŋwe dete, né botu be Njambiyé be diye ke Yerusalem baka jay meyasi mête yi mi ta kë tikidye, yi kame ne bo ké. ³² Dete, ngé Njambiyé jayé, mi ta dyá wéri ne mesosa, komete, mi má pa wedya ne te sine wuné. ³³ Njambiyé te ε nyé tete kō díy pélé wuné hene, *amen.

16

Pol ke nyenɔ benjɔŋ benɛ be Rom

¹ Mi ke kaŋe dyombu dyusu Febe nyé wuné. A ke kelo mesay me diyakere ke njøŋ botu bete

be tike temo ke yi Kumande Yesus ke Kεŋkere baka. ² Mi lépi dete, né wunε bū nyε kimōte, keto wuse hene saŋgwate sine be Nyaŋgwε Kumande wusu. Wunε bōŋ nyε dete nda yi botu be Njambiyε yâkangwε kelɔ tandε yan kέ. Wunε kâma nyε mēŋimō hene ke meyasi hene te yi ta kwâ nyε kέ. Wunε kēl sendi dete, keto a kamma bomo budystate, bū mi ne ḥguru wombε sendi. ³ Wunε nyēn mi Pirisil benε njɔŋɔ wene Akilas. Sine bo ḥgbɔ kelɔ mesay nyε Krist Yesus. ⁴ Bo diyma sɔŋ yí joŋgwε ne mi. Yeti ndi mi nyεrɔ ke nyε bo wosoko na, yasi wete, mēŋjɔŋ me botu hene be tike temo ke yi Kumande Yesus be yeti Beyuden baka ke nyε sendi bo wosoko dete. ⁵ Wunε nyēn sendi njɔŋɔ botu bete be tike temo ke yi Kumande Yesus be diki wesidya kanɔ Njambiyε ke tû dyan baka. Mi ke nyεnɔ Epenet, sɔŋ temo mbε. Yo nyε bε bosa mo te ε kandima tikɔ temo ke yi Krist ke Asi. ⁶ Wunε nyēn Mariya, a wɔnduma biriki keto yun. ⁷ Wunε nyēn mi Anderonikus benε Yuniyas, sine bo kandɔ wete. Sine bo diyma sendi ke jɔbɔ. Bo ke jaye bo budystate ke njoka botu be tomun be Nyaŋgwε Kumande wusu. Yo bo kande tikɔ temo ke yi Krist ne mi. ⁸ Mi ke nyεnɔ Ampiliyatus, sɔŋ temo mbε, wuse saŋgwate sine be Nyaŋgwε Kumande. ⁹ Wunε nyēn mi Urubç, sine bo ḥgbɔ kelɔ mesay nyε Krist. Wunε nyēn sendi mi Stakis, sɔŋ temo mbε. ¹⁰ Mi ke nyεnɔ Apelε, a tedya gbate nde, a tikima temo ne ḥgbik ke yi Krist. Mi ke nyεnɔ sendi botu be tû be Aristobul. ¹¹ Wunε nyēn

mi Herodiyoŋ, sine nyę kandɔ węte. Wunę nyēn sendi ńotu be tų Narisis. Bo saŋgwate bene be Nyaŋgwę Kumande. ¹² Mi ke nyęno bedyčmbu ńusu Tirifęn bene Tirifos. Bo ke wəndɔ biriki yi kelɔ ne męsay me Nyaŋgwę Kumande. Mi ke nyęno sendi dýčmbu dýusu Persis, sɔŋ temɔ su, a jekima wəndɔ biriki yi kelɔ sendi ne męsay me Nyaŋgwę Kumande. ¹³ Mi ke nyęno Rufus, nyę kpasa mo te ε beŋgwę Nyaŋgwę Kumande. Mi ke nyęno nyęngwę wene, a me nda nyęmbę sendi. ¹⁴ Wunę nyēn mi Asinkirit nè Filegɔn, nyęno sendi H̄ermes nè Patrobas ńu H̄ermas. Wunę nyēn sendi benjɔŋ ńusu be joŋna bene bo baka. ¹⁵ Mi ke nyęno Filolögɔs nè Yuliya, nyęno sendi Nere bene dýčmbu dýenę. Mi ke nyęno Olimpas ńu ńotu be Njambiyę hęne be joŋna bene bo baka. ¹⁶ Wunę nyēnnąŋgwę tandę yun wusa nda ńotu be Njambiyę. Menjɔŋ me ńotu hęne be tike temɔ ke yi Krist baka ke nyęno wunę.

¹⁷ Wunę njɔŋ, mi ke kombile ńgweta ne wunę nde: Wunę d̄iy ne sɔsɔ ne ńotu bete be lü dýambi ne yasi te yi benjɔŋ ńusu tedya wunę ke kasi *Krist ké. Bo ke kelɔ nde, ńomo bâkaŋgwę, jatidye sendi bo ke beya nje. Wunę l̄ondu ke keki yan. ¹⁸ Wunę d̄iy ne sɔsɔ ne bo, keto njel ńomo nda bete ti kél męsay nyę Krist te Nyaŋgwę Kumande wusu na. Yasi węte, bo kpál s̄a ndi nje mɔy yan. Bo ke punjे kimɔ l̄epi ke kondɔ numbu, mbombile ńomo yi sebile ne ńotu bete be yeti ke duwe njoka beya yasi baka. ¹⁹ Ke be wunę, ńomo hęne sima duwe nde, wunę ke wokuna ke men Nyaŋgwę Kumande wusu, dęte

mi nε mesosa nε wunε. Kε nje te yi kelna kimɔ yasi, mi góru nde, wunε b̄eki nε dyanɔ te yi kelɔ yo. Ma kε nje te yi kelna beya yasi, wunε t̄i nyeki b̄o kete na, wunε kônju yo. ²⁰ Njambiyε te ε nyε tete kɔ ta b̄e ke pɔsɔ *Satan ke nji m̄ekol mun. Nyaŋgwε Kumande wusu Yesus Krist k̄el ηgikwa nε wunε. ²¹ Timɔte, mo te yi sine nyε kele say kɔ ke nyεnɔ wunε. Likiyus nè Yason b̄u Sosipater ke nyεnɔ sendi wunε. Sine b̄ete ke kiya kandɔ wεtε. ²² Mi, Tertiyus ke nyεnɔ wunε, wuse sangwate sine be Nyaŋgwε Kumande. Mi mo m̄eketi me Pol, yo mi kete m̄ekana maka. A d̄ikima lεpɔ, mi ke ketɔ. ²³ Gayus, mo te yi mi Pol ya ke t̄u dyenε kɔ ke nyεnɔ wunε. Botu bete b̄e ma tikɔ temɔ ke yi Kumande Yesus baka k̄e d̄iki wesidya sendi ke t̄u dyenε kanɔ Njambiyε. Erast te nyaŋgwε baŋmasa te ε bakidye mɔni ke dya waka kɔ ke nyεnɔ wunε. Wusu maŋ Kwartus ke nyεnɔ sendi wunε. [²⁴ Nyaŋgwε Kumande wusu Yesus Krist k̄el ηgikwa nè wunε.]

²⁵ Wuse sômbila Njambiyε. A yakama nyε wunε deti. A kél yo nε nje Kimɔ Tom te yi mi pele ke kasi Yesus Krist ké. Kimɔ Tom te ke punje yasi te yi Njambiyε ma sódyukwε mbɔmbu kande ke kandina mbokɔ m̄esew m̄esew ké. ²⁶ Ma ndana, yasi te yi botu be punja m̄elepi me Njambiyε ketima ké nj̄a punje yasi ke yi b̄a sódyate mbɔmbu ké. Dete, bo nj̄a b̄u Kimɔ Tom te k̄e lεpɔ nyε m̄ekando me b̄omɔ hεnε, nε bo duwe yo. Bo kelma dete b̄engwε yasi te yi Njambiyε te ε diyε kpo nε kpo kɔ pesima ké. M̄eyasi kwaŋnama dete, nε b̄omɔ tiki temɔ ke

ROM 16:27

lx

ROM 16:27

yi Njambiyε, wokuna sendi nε nyε. ²⁷ Siya Mɔ te
ε nε kpasa dyanɔ, yo ndi Njambiyε nyερɔ. Luksa
bɛki nε nyε kpo nε kpo nε njε Yesus Krist, *amɛn.

**Mεlεpi mε Njambiyε Jɔnja Mbon
Kako: Mεlεpi mε Njambiyε Jɔnja Mbon New
Testament
Le Nouveau Testament en langue kako (kako-est)
Cameroun et RCA**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kako)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
01d5712f-3809-5574-9928-b20d539536e3